

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (1757) 1983 SPALIS-OCTOBER 20 • "AUŠROS" METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Šeimos fronte

Kai įvairiose pasaulio vietose atsiveria vis nauji karinio pobūdžio frontai, kad ir neplatus masto, juose žūsta daugybė žmonių. Tai matome kas dieną Irane-Irake, Libane, Čade, Salvadore, Nikaragvoje... Ten laidotuvės yra kasdieninis dalykas, liudijantis vykstantį žmonių naikinimąsi. Kol tie įvykiai tebėra toli nuo mūsų, niekas nesijaudina, bet jeigu jie staiga priartėtų, pajustume didžią tragiką — naikinamąjį frontą. Žinoma, to niekas nelinki ir ilgisi taikos fronto, kuriame vyksta gyvenimo kūryba. Toks frontas yra — tai šeimos frontas. Jame vyksta visai priešingi dalykai, būtent, ne žmonių naikinimas, o jų pašaukimas gyvenimui, jų pažadinimas, jų globa, jų paruošimas ateičiai. Tai kūrybinis vyksmas, įgalintas paties gamtos Kūrėjo, pašaukusio žmogų pozityviai kūrybai, pasaulio formavimui bei jo valdymui. Deja, žmogus dažnai pasuka ne pozityviuoju kūrybos keliu, o naikinamuoju. Užuoat kūres džiaugsmo pasaulį, jisai sukuria savarankišką, bet tragišką pasaulį, kuriame ir pats žūsta, nepasiekęs kūrybinės gyvenimo brandos. Užuoat valdęs gamtą, įjungęs ją savo džiaugsmo karalystėn, jis ją naikina, griaua, teršia, nuodija, tuo būdu iškreipdamas ir savo paskirtį. Negana to, jis pavojingaisiais savo pagimintais ginklais naikina net žmones.

TARP kuriamojo ir naikinamojo fronto vyksta nuolatinė įtampa nuo neatmenamų laikų. Laimi kartais vienas, o kartais kitas frontas. Būna laikotarpiai, kai triumfuoja karas, viską naikinantis, bet netrūksta laikotarpiai, kuriuose laimėtoju išeina kūrybinis šeimos frontas. Visdėlto ilgoje žmonijos istorijoje šeimos frontas yra atsparesnis. Jis jau pergyveno daugybę karų, patyrė didelių naikinimo procesų, tačiau niekad nekapiuliavo. Taigi šeimos frontas yra labai gajus bei atsparus, nors jo ginklas tėra pozityviai kūrybinis. Tai matome ir Lietuvos praelyje. Pvz. ilgus baudžiuos bei rusišką okupacijos laikotarpį, nežūrint viso vargo ir priepaudo, lietuviškoji šeima atsilaike, nors Lietuvos valstybė, paremta karine jėga, buvo griuvusi. Toji šeima atsilaike gana didelį ir ilgą naikinimo procesą. Tačiau priešinosi, žinoma, visi šeimos nariai, bet didžiausias vaidmuo teko motinai. Ji buvo toji ašis, apie kurią telkėsi kasdieninis šeimos gyvenimas. Ji buvo ir žmona, ir motina, ir vaikų mokytoja, ir darbininkė, ir ūkininkė, ir maldininkė, vedanti savo vaikus Dievop. Lietuvis motina grūmėsi ne už egoistines savo teises, o už savo šeimos teises bei egzistenciją. Jai rūpėjo pirmoje eilėje ne savoji, o šeimos gerovė. Dėlto, nežūrint sunkių to meto sąlygų, šeimos frontas buvo stiprus, pajėgus atlaikyti naikinamąjį procesą.

ŠIEMET sueina 75-ri metai organizuotos lietuvių katalikų moterų veiklos. Jos, kaip sudarančios lietuvių tautos moterų daugumą, yra neabejotinai ano šeimos fronto atstovės. Tiesa, jos organizuotoje savo veikloje reiškėsi daugiau visuomeniniu pavidalu, tačiau ir jis buvo ne kas kita, kaip šeimos fronto dalis. Žvelgiant į nueitą 75-rių metų kelią, matyti beveik trijų kartų moterų, labai įvairaus pasiruošimo — nuo kaimiečių iki profesorių, tačiau jas visas jungė tas pats šeimos frontas, kuris sudarė esminę jų gyvenimo paskirtį. O ir dabar atsikūrusios katalikės moterys išvijoje stengiasi eiti tuo pačiu keliu ir nebėgti iš pagrindinio šeimos fronto. Naujose sąlygose atsirado nauji reikalavimai, ypač profesinėje srityje, tačiau ir jie yra palankiai šeimos frontui, nors ir ne be sunkumų. Veržiasi į tą šeimos frontą ir moderniosios idėjos, pabrėžiančios pirmoje eilėje asmeninę gerovę, o ne šeimos; vilioja malonios teorijos gyventi vien sau, naudotis dabarties teikiama malonumais, tačiau katalikės moterys brangina lietuviškąsias tradicijas, nemeta kelio dėl takelio. Pabėgti iš šeimos fronto lengva, bet negarbinga. Pasiūkti jame — sunku, bet prasminga ir tauru. Moteris šeimos fronte yra kaip generolas, o vilionių fronte — viliojama plaštakė. Lietuvių tauta savo sutemose laukia ne plaštakių, o pasiaukojančių motinų, pajėgiančių atlaikyti naikinamąjį spaudimą. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Liberalai silpnėja, konservatoriai stiprėja

Politinės kanadiečių nuotakas atskleidžia jau 40 metų kas mėnesį Gallupo instituto atliekami viešosios nuomonės tyrimai. Rūpestį liberalams sudarė š. m. rugsėjo duomenys, kai papildomuosius rinkimus ir parlamentą laimėjo naujasis konservatorių vadas B. Mulroney. Rūgpiūčio mėnesį konservatorius remė 50% apsisprendusių kanadiečių, liberalus — 28%, NDP socialistus — 20%. Skirtumas tarp liberalų ir konservatorių tada buvo 22% pasitarųjų naudai. Liberalams tada atrodė, kad tą skirtumą galima išlyginti naujų programų ir laimės dėka. Rugsėjyje juos betgi ištiko skaudus smūgis: apsisprendusių rėmėjų skaičius nukrito iki 23%, o konservatorių pakilo iki 62%. Tarp abiejų partijų susidarė net 39% skirtumas. Tokio nukriti-

mo Kanados liberalų partija dar nebuvo turėjusi Gallupo instituto 40 metų istorijoje. Rekordą pasiekė ir konservatoriai, 1958 m. liepos mėnesį turėję 60% rėmėjų, kai parlamento rinkimus ką tik buvo laimėjęs ministras pirm. J. Diefenbakeris. Rekordas dabar yra pagerintas 2%. Nema-lonaus populiarumo kritimo nuo 20% rugpiūtyje iki 14% rugsėjyje susilaukė ir E. Broadbento vadovaujami socialistai.

Gallupo institutas užregistra-vo beveik lygias liberalų ir konservatorių pozicijas Kvebeko provincijoje, kuri visada buvo laikoma liberalų tvirtove. Dabartiniam parlamente konservatoriai turi tik vieną atstovą iš Kvebeko. Paguodos liberalams teikia faktas, kad

(Nukelta į 8-tą psl.)

Sovietų ilgai kalinta ir toliau persekiojama NIJOLE SADŪNAITĖ, kovotoja už tikėjimo ir tautos laisvę. Atlikusi šešerių metų bausmę Sibire, grįžo Lietuvon ir apsigyveno Vilniuje pas savo brolių J. Sadūną, kuris už tai pradėtas persekioti ir nubaustas pusantros metų laisvės atėmimo. Nijolė Sadūnaitė plačiai žinoma už Lietuvos ribų

Vėl susitikome naujoje vietoje

Kanados Lietuvių Dienos Ontario Londone spalio 7-8 dienomis. Ten sportavom, dainavom, koncertavom, šokom ir meldėmės

Tradicinės Kanados Lietuvių Dienos, pradėtos rengti Hamiltone, tebetrūksta tautiečius iš visų Kanados vietovių. Šiais metais jos buvo jau 28-tos iš eilės, nors iš tikrųjų turėtų būti 30-sios. Numeracija nesutampa, nes porą metų KLD nebuvo rengiamos dėl kitų didesnių renginių. Jos rengiamos kasmet šiose vietovėse: Hamiltone, Toronte, St. Catharines, Londone ir Montrealyje. Seniau jos buvo rengiamos Windsore ir Winnipege, bet pastarosios apylinkės nebepajėgia imtis tokio masto renginio.

Jaunimo šokiai

Įprasta Kanados Lietuvių Dienas pradėti jaunimo šokiais, kad tuo būdu suvažiuoję jaunimas turėtų progą susitikti bei susipažinti arba atnaujinti pažintis. Londone šį kartą jaunimo šokių vakaras buvo surengtas "Polish Hall" penktadienio vakare. Susirinko apie 100 jaunimo ir smagiai šoko grojant plokštelių muzikai. Buvo užkandžių ir gerimų. Šias eilutes rašančiam neteko tuose šokiuose būti, bet iš pasiteravimų pas jo dalyvių susidarė, įspūdis, kad nuotaika ir visas renginys galėjo būti šauknesnis.

Sportinės žaidynės

Šių metų KLD sutelkė nemažai sportininkų — krepšinio komandų ir golfo žaidėjų. Jie rungtyniavo šeštadienį. Ypač ryžtingi buvo golfininkai — jie žaidė nepaisydami lietaus. Šeštadienio vakare buvo įteiktos taurės laimėtojams baltiaus metu. Įteikimo sąlygos nebuvo labai palankios, nes vyravo linksma nuotaika, pokalbiai, ir 500 dalyvių nebuvo linkę tylėti bei sekti programą. Plačiau apie sportines žaidynes skaitysime atskirame aprašyme.

"Miss Universe" pas lietuvius

Tradicinis susipažinimo balius šeštadienio vakarą "UAW Local 1520 Hall" sutruvokė arti 500 dalyvių, ypač sportininkų ir jaunimo. Vyravo linksma nuotaika. Ją kėlė ir dalyvavimas dviejų gražuolių, būtent, Karen Baldwin ir Cin-

dy Vilembrekitaitės. Pirmoji buvo išrinkta 1982 m. "Miss Universe", o antroji — "Miss London". Jos abi buvo pristatytos baltiaus dalyviams ir susilaukė entuziastingo sutikimo. Jos abi yra draugės ir neatsisako dalyvauti lietuvių veikloje. Pažymėtina, kad Karen Baldwin šoko tautinius lietuvių šokius "Baltijos" grupėje apie dvejetą mėnesių.

Pamaldose

Spalio 9, sekmadienį, 12 v. pamaldas evangelikams išganytojo šventovėje laikė kun. A. Žilinskas iš Toronto. Savo pamokslu jis kalbėjo apie vidinį žmogų bei jo ugdymą, skiepiant didžiausias moralines vertybes. Pamaldose dalyvavo tautiečiai, suvažiuavę iš įvairių vietovių. Jų buvo apie 90, įskaitant Londono lietuvių chorą "Pašvaistė", kuriame giedojo ir choro nariai katalikai. Šis choras, sudarytas iš evangelikų ir katalikų, vadovaujamas muz. R. Vilienės, sekmadieniais gieda lietuvių katalikų pamaldose Šiluvos Marijos šventovėje.

Katalikų pamaldos įvyko Londono Šv. Petro katedroje — bazilikoje 2.30 v.p.p. Mišias atnašavo 8 kunigai: Aug. Simanavičius, OFM. I. Mikalauskas, OFM. J. Staškus, Pr. Gaidas, K. Butkus, OFM. J. Liauba, OFM. L. Kemėšis, dr. V. Skilandžiūnas. Šv. Rašto skaitymus atliko KLB Londono apyl. pirm. M. Chainauskas ir KLB krašto valdybos pirm. adv. J. Kuraitė-Lasienė. Pamokslą pasakė kun. Pr. Gaidas. Gvildendamas sekmadienio evangeliją, jis dėstė paralelę tarp Samarijos ir Lietuvos bei samariečių ir lietuvių, išskeldamas lietuvių humaniškumą praelyje bei iliustruodamas istoriniais faktais.

Giedojų jau minėtasis "Pašvaistės" choras. Tai negausus vienetas, sudarytas iš 20 asmenų, bet išlavintas ir gerai suderintas. Netolimoje praelyje jis turėjo progos pasirodyti net Londono televizijoje.

Katalikų pamaldose dalyvavo apie 700 asmenų. Jų organizavimu bei tvarkymu rūpinosi vietinės lietuvių parapijos

klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM. DI.

Didžiajame koncerte

XXVIII-tosios Kanados Lietuvių Dienos buvo baigtos koncertu Londono Saunders Ritos modernioje gimnazijos auditorijoje, kurion susirinko apie 700 žiūrovų ir 200 programos atlikėjų.

Po Kanados himno, atidaromojo pranešėjos Ritos Juodienės ir Londono apylinkės bei rengėjų k-to pirm. M. Chainausko žodžio jungtinis choras, diriguojamas Ritos Vilienės, atliko J. Dambrausko "Maldą už tėvynę" ir St. Gailevičiaus naują, dar daugeliui negirdėtą, maršo ritmu didingai praskambėjusią "Lituaniką". Po to scenon išbėgo margaspalvis Toronto "Atžalynas", vad. Lilijos Pacevičienės. Jų "Aštuonys" buvo sklandus, ir kas ilgesnį laiką nebuvo matęs "Atžalyno", nesunkiai pastebėjo nuolatinio darbu ir susiklausymu pasiektą pažangą.

Pats mažiausias dainos vienetas "Ramunėlės" iš Otavos, vad. R. Šiulytės, atliko liaudies dainelių pyne ir užtat jį pynė kontrastingas dainas. Aštuonių jaunų mergaičių ir vadovės pastangos ir įsipareigojimai dalyvauti panašiose šventėse rodo jų didelį entuziazmą ir todėl jos sveikintinos. Galima tikėtis, kad tas oktetas ateity sugebės dainuoti ir be dirigavimo, kuris tokiame mažam vienetei dažniausiai nebūtinas.

Sol. Vytautą Paulionį, padainavusį dvi arijas, klausytojai labai šiltai sutiko, ir užtat jis pridėjo dar humoristinę improvizaciją apie niekad nežūstantį žemaitį. Prisijungus sol. Irenai Černienėi, J. Stančiūno humoreska išreikšta maloniai praskambėjusiu duetu.

Hamiltono "Aidas", vad. D. Rijos Deksnytės-Powell, padainavo 4 dainas. Krito į akis labai sumažėjęs "Aidas" — vos 13 mergaičių. Be abejonės, kaikurios dainų vietos reikalauja ir stipresio sąskambio, kuris sunkiai įmanomas mažesniai balsų skaičiui.

(Nukelta į 5-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

NAUJASIS IZRAELIO PREMJERAS J. ŠAMIRAS SUDARĖ koalicinę mažumos vyriausybę, remdamasis tomis pačiomis grupėmis, kurių paramos buvo susilaukęs M. Beginas. Ministrų kabinetą užgriuvo M. Begino palikta ekonominė krizė. Gyventojai masiškai pradėjo keisti Izraelio bankų akcijas į JAV dolerius. Paniką atnešė valdžios paskelbtas šekelio nuvertinimas 23%, sustabdymas finansinės paramos maisto kainoms sumažinti. Jo gaminiai staiga pabrango iki 50%, benzinai buvo pabranginti 25%. Pirkėjai išuštino atsargas maisto krautuvėse. Naujoji vyriausybė šiomis priemonėmis nori sumažinti biudžeto deficitą, Izraeliui nuostolingą prekybos su užsieniu balansą. Metinis Izraelio biudžetas yra vertas \$25,9 milijono, bet trečdalis

šios sumos tenka atiduoti palūkanoms už \$21,5 milijono skolas užsieniui. Kitas trečdalis išleidžiamas krašto apsaugos reikalams. Karas Libane Izraeliui jau kainavo \$2 milijonus, o dabartinis kariuomenės palikimas pietiniame Libane iki šių metų pabaigos papildomai pareikalaus \$350 milijonų. Finansiskai nepakeliamas pasidarė ir izraelitų kaimų steigimas vakarinėje Jordano pakrantėje. Sekančių dvejų metų laikotarpyje M. Beginas ten planavo įkurdinti 100.000 izraelitų. Jo planus yra įsipareigoję testuoti ir premjeras J. Šamiras. Pirmąją auką tapo finansų ministras J. Aridoras, reformoms planavęs panaudoti JAV dolerius. Į juos turėjo būti atremtos algos ir kainos, o patys doleriai pripažinti oficialia valiuta Izraelyje. Tą jo planą atmetė premjeras J. Šamiras su kitais ministrais. Esą tada susidarytų įspūdis, kad Izraelis yra praradęs savo nepriklausomybę. Iš tikrųjų Izraelis laikosi tik doleriais ateinančios finansinės JAV paramos dėka. Vienas JAV doleris ten dabar jau vertas net 80 Izraelio šekelių. Finansų ministras J. Aridoras atsisakė dininio ir bus pakeistas kitu.

Naujas smūgis

P. Korėja, netekusi keleivinio lėktuvo, susilaukė antro skaudaus smūgio. Prez. Č. D. Hwano kelionę užsienyje nutraukė Rungūne sprogusio bombos, kai jis ten turėjo padėti gėlių vainiką karių kapinėse. Prez. Č. D. Hwanas išliko gyvas tik pavėlavimo dėka. Sprogime žuvo 17 korėjiečių, kurių eilėse buvo keturi prez. Č. D. Hwano lydeję ministrai ir du augšto rango patarėjai. Kartu su jais žuvo ir keturi burmiečiai. Sužeistųjų skaičius siekia 50. Žudikų įjėsko Burmos policija. Prez. Č. D. Hwanas daug aukų pareikalavęs atentatą laiko komunistinės S. Korėjos agentų darbu. Grįžęs Seulan, jis paskelbė parengties stovį savo kariuomenei. Parengties susilaukė ir 40.000 JAV karių P. Korėjoje. Pasie-nyje jau įvyko pora susišaudymų. Žuvusių pulkietį laidotuvėse Seoule dalyvavo milijonas korėjiečių.

Šiame numeryje:

Šeimos fronte

Kariname fronte — naikinimas, šeimoje — kūrybinis gyvenimas

Vėl susitikome naujoje vietoje

Kanados Lietuvių Dienų renginiai Ontario Londone

Begininkiai žemaičiai prieš ginkluotus rusus

Taip kovėsi kražiečiai su rusų pareigūnais prieš 90 metų

Gydytojų brolija lietuvišku keliu

"Fraternitas Lithuania" paminėjo savo veiklos 75 metų sukaktį

Pokalbis politinėm temom

Etninės spaudos žurnalistas susitiko su Amerikos konsulu

Kunigo dienos sovietiniame kalėjime

Alfonas Svarinskas pasakoja apie gyvenimą kalėjime

Kaltė, atsakomybė ir žydai

Atsiliepiant į dr. Sereikos samprotavimus bei priekaištus

Ketvirtasis baltistikos simpoziumas

Svarstybos Toronto universitete gamtosaugos temomis

Pirmoji Gailiūšo beletristikos knyga

Naujas veidas grožinėje lietuvių išeivijos literatūroje

Poetas regėjo erdvių pasaulį

Adomas Mickevičius ir atrastos jo ateities pranašystės

TEVIŠKES ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais.
Aukštesnės paslaugos už papildomą mokestį.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for
advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Lankmės Šiluvoje ir kitose Lietuvos vietose

Šiluvą aplankė IX.12. Buvo 50 kunigų, o 11 sekmadienį kelis dešimtys daugiau žmonių — pilna bažnyčia, šventorius ir aikštė, o mašinos tik už miestelio laukuose stovėjo. Sekmadienį apsilankė vyskupas Povilonis ir Krikščionas, šiandien sakė bus Telšių vysk. Vaičiūnas.

Šiluva vis gražėja: koplyčioje nauji langų vitražai, baigti piešti paveikslai sienose, išauksinti pilioriai, altorių kapiteliai, angelų sparnai. Bažnyčioje paaugusios did. altorius. Šalia Pelikano, virš cimborijos, stovi arių dovanota Marijos statulėlė, atvežta iš Airijos.

Inspektoriai tvarko mašinas, žiūri tvarkos, "bogomaznikai" platina devocionalijas, pasidėję bažnyčioje ant grindų, o keliolika ubagų meldžiasi prie koplyčios durų.

Keletas chorėlių gieda Liurdo ir kitas Marijos giesmes koplyčioje, o bažnyčioje geras choras atlieka pamaldų giedojimus. Pamokslus sako vienas dažniau, kartais pavaduoja kiti. Pvz. vakar 10 neopresbiterių (nauji kunigai, Red.), koncelebravo, o Plungės vikaras kalbėjo Sumoje aktualiais klausimais: girtavimas, šeimų nureligijimas, jaunimo stoka bažnyčiose. Kun. dr. Puzaras kalba apie atgailą — kaip geriau atlikti. Po Sumos būna Marijos litanija, malda už Lietuvos žmones. Pamokslai — po votivos, Sumoje ir vakare. Choras gerai giedoja Mišias lotyniškai. Būna solistų ir chorėlių gastrolių.

Lengvų mašinų pilni laukai apie visą Šiluvą sekmadieniais, kitomis dienomis telpa aikštėse ir kiemuose.

Kitiems metams ruošia koplyčios aplinkos išcentravimą, nes daugiau nebėra ką dirbti. Vysk. Labuko paminklas šventoriuje užbaigtas iš juodo granito: kryžius su dideliu krucifiksu iš vario ir barelfeji mirusio vyskupo bei jo herbo.

Šiais metais į kun. seminariją priėmė 28 naujus auklėtinius, trys išstojo. Naujas mokytojas — kun. Sidaras vietoj vilniečio kun. dr. Praukos.

Mirė IX.2. Viešniuose kan. Juozas Meidus, buvęs Kaišiadorių valdytojas. Palaidotas Viešniuose, kur gyvena kaip altaris.

Vasara buvo šiltesnė kaip visada, bet mažai drėgmės, tik dabar ėmė lyti, bet nebeapdės nei ganykloms, nei daržovėms. Bus geriau kasti bulves, sudys žemėiniai pasėliai.

Kaune atidarė ilgai ruošta universitetai Laisvės alėjoje. Dabar viską gali ten gauti

Kun. S. TAMKEVICIUS

Šis fotografinis paveikslėlis platinamas okupuotoje Lietuvoje. Jame gana ryškiai matomas įrašas: "Kun. S. TAMKEVICIUS gimė 1938 m. Alytaus apskr. Gudonių kaime. 1962 m. vyskupo P. Maželio įšventintas kunigu. 1983.05.06 areštuojamas kun. A. Svarinsko teismo metu Vilniuje".

Beginčiai žemaičiai prieš ginkluotus rusus

Prieš 90 metų kraštiečiai narsiai gynė savo šventovę nuo rusų žandarų ir kazokų

P. GULBINAS

Šalia kitų paminėjimo vertų asmenų ir įvykių šiemet ypatingo dėmesio vertos Kražių skerdynės, įvykusios prieš 90 metų. Ta proga Čikagoje pasirodė "Kražių" monografija, kurioje paskelbta visa eilė straipsnių iš nepriklausomos Lietuvos laikraščių bei žurnalų 1933 m., kai buvo minima 50 metų Kražių tragedijos sukaktis.

Švietimo židinys

Kražiai priklauso prie tu devynių Lietuvos vietovių, kuriose greit po žemaičių krikšto pats Vytautas Didysis įsteigė parapijas ir pastatydino šventoves. Po 200 metų Lietuvos didikų rūpestiu ir Kražius atskleidė jėzuitai, kurie čia įsteigė kolegiją ir pastatė šventovę. Tuo pačiu metu, t.y. dar XVII š. pirmoje pusėje, Križotomas M. Volodkevičius Kražiuose įkurdino vienuolės benediktines ir 1641 m. pastatė joms šventovę. Nuo tada Kražiai apie 200 metų buvo svarbus kultūros bei mokslo židinys DL Kunigaikštystėje ir bene pats svarbiausias Žemaitijoje.

Kai XVIII š. pabaigoje jėzuitų ordinas buvo panaikintas, Kražiuose jų įsteigta kolegija išliko, kad ir kitu vardu, bet didelė ir graži jėzuitų šventovė buvo pasmerkta virsti griuvėsiais. Žinoma, šventovių Kražiuose tada netrūko. Buvo medinė parapijos šventovė, kelis kartus degusi, bet vis iš naujo atstatyta. XVIII š. viduryje, dar prieš jėzuitų panaikinimą, Kražiuose buvo nugriauta medinė benediktinių vienuolyno šventovė ir pastatyta nauja mūrinė, kuri ir šiandien tebėra nauja parapija.

Po Lietuvos-Lenkijos padalinimo 1795 m. Rusijos caro valdžia pradėjo dalinti buv. karališkus dvarus savo generolams, o po 1831 m. sukilimo atėjo eilė sukilime dalyvavusių bajorų ir kitų dvarams. Bet ypatingai caro valdžia Katalikų Bendrijai Lietuvoje pradėjo engti po 1863-64 m. sukilimo. Nukentėjo didelė dalis pasauliečių kunigų, buvo uždrausta priimti klierikus į seminariją ir naujokus į vienuolynus. Seminarijos po kelių metų buvo vėl palapšniui atidarytos, o vienuolynus rusų valdžia pasiryžo visai panaikinti.

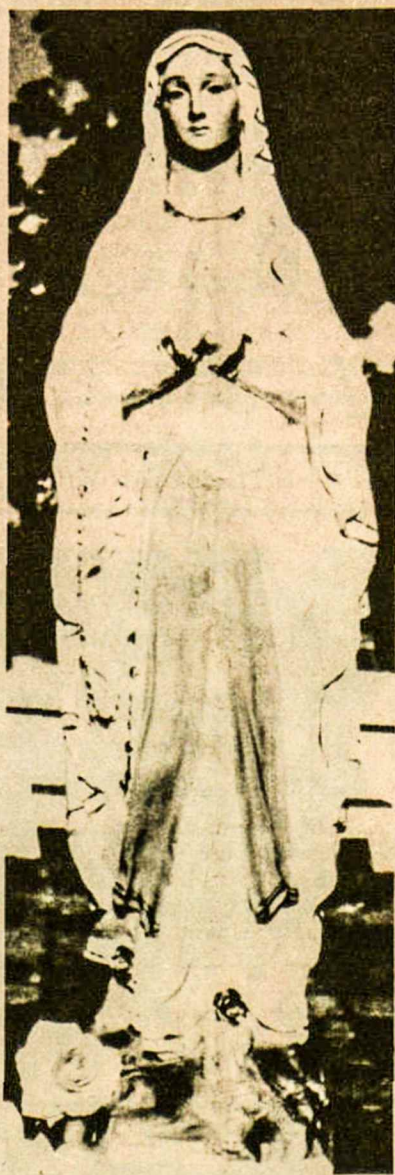
Vienuolynas ir šventovė

Išmuše valanda ir benediktinių vienuolynui Kražiuose. Kai iš ten 1843 m. buvo išskelta gimnazija į Kauną, kokių nors neramumų, atrodo, nebuvo. Kitaip baigėsi caro valdžios nutarimas uždaryti bei nugriauti benediktinių vienuolyną, šventovę ir ten pastatyti žemės ūkio mokyklą. Kai 1893 m. pavasarį seselės gavo žinią, kad atvyksta Raseinių apskrities viršininkas ir nori jas išvežti į Kauną, o vienuolyną uždaryti, tai jos užsidarė ir augsto svečio su jo palydovais neįsileido. Tada žandarai jėga išlaužė vienuolyno duris ir seselės išgubeno prievartos būdu. Ir šį kartą rusų caro valdžia savo planą įvykdė, bet neapskaičiavo, kaip į tai pažiūrės tikintys Kražių ir plačios apylinkės lietuviai žemaičiai.

Tik ketvirtadalis kraštiečių eidavo sekmadieniais dalyvauti šv. Mišiose ir medinę parapijos šventovę. Ir dabar būdę lankydavo seselių benediktinių mūrinę šventovę. Parapijos šventovė buvo begriuvanti, būtinai reikalinga pagrindinio remonto, o vienuolyno šventovė buvo naujai atremontuota, tik stogą reikėjo pataisyti. Todėl, kai kraštiečiai sužinojo caro įsakymą (1891.XII.12) uždaryti vienuolyną ir šventovę, pasiuntė Vilniaus generalgubernatoriui prašymą, kad vienuolyno šventovę atiduotų parapijai, o parapijinę padarytų kapų koplyčia.

Gubernatoriaus įsakymas

Ginčas, į kurį nemaloniai buvo įveltas ir klebonas, užsitęsė. Parapijiečiai, nesulaukę atsakymo, padavė generalgubernatoriui naują prašymą. Bet šis įsakė Kauno gubernatoriui vienuolyno šventovę uždaryti. Tada kraštiečiai pa-

Airijos gyventojų padovanota pavergtai Lietuvai Marijos statula, dabar laikoma Šiluvos šventovėje
Nuotr. L. Inf. Centro

siuntė prašymą pačiam carui ir nutarė niekam neleisti nugriauti ar uždaryti vienuolyno šventovės, kol negaus atsakymo iš caro.

Vysk. Motiejus Valančius jau prieš kelias dešimtis metų viename slaptime savo rašte buvo mokęs: jei rusai pasikėsins į šventovę, katalikai turi ją pripildyti, apgulti ir neleisti maskolių prie Dievo namų.

Karingoji "Žemaičių ir Lietuvos Apžvalga" 1892 m. pradžioje buvo paskelbusi atsakymą:

"Maskolei nusprendė išnaukinti Kražių mergaizių kliauztorijų, o bažnyčią apversti į provoslavizką cerkvę, arba staczei sakant į paleistuvių ir žmogžudžių urvą. ... Apskelbiu jums, Lietuvis ir Žemaičiai, idant iš laiko žinodami, galėtumėte pasisaugoti. Susirinkite į tą vietą iš visų Lietuvos kampų ir užkambite, ar atbradėjus maskolems stovėkite tvirtai, iš savo kunų padarykite sieną, per kurią bedievis negalėtų įsilaužti, o jei reikėtų galvą padėti, tai padėsite už tikėjimą, už bažnyčią ir tėvynę, ar begali būti geresnis smertis už tą?" (nr. 2, 1892.1.15).

Paklusnūs kunigai

Tuo tarpu, Kauno gubernatoriaus spiriama, Žemaičių vyskupijos kurija davė įsakymą šventovę uždaryti Šiluvos dekanui ir Kelmės klebonui, nes vietos klebonas buvo išvažiavęs. Tiedu, atvažiuojant Kražius, vienuolyno šventovę rado pilną žmonių, kurie uždarė duris. Kai grįžo klebonas kun. Renadskis, vėl gavo įsakymą iš vyskupijos šventovę uždaryti. Šis liepė vikarui Mažeikai prieš tai išnešti Švenčiausiąjį Sakramentą į parapijos šventovę. Vikaras norėjo tai padaryti spalio 6 d. anksti rytą, kad niekas nepastebėtų, bet Kražių miestelio gyventojai būdavo jau nuo rugšėjo pradžios. Ir dabar būdę joms moterys vikaro ketinimą pastebėjo, apipulė jį, benešantį Švenčiausiąjį, ir neįsileido iš šventovės išeiti. Kai kunigas, nematydami kitos išeities, padėjo komunę su Švenčiausiuoju ant žemės, minia jį užpuolė, surišo jam rankšluosčiais rankas ir kojas, draskė plaukus, purtė rankomis, vilko per grindis ir sukaivo žodžiais, kokių maldaknygėse nerastume. Klebonas greitai gavo žinią ir tuoj kreipėsi į policijos sargybą. Tas atskubėjo į šventovę gelbėti vikaro. Žmonės, jį pamatę, grąsino jį užmušti. Viena moteris trenkė jam lenta į galvą, ir jis turėjo bėgti.

Būdėjo diena ir naktį

Po to įvykio į Kražius vėl atvyko Šiluvos dekanas ir Kelmės klebonas, bet šį kartą jau lydimi Raseinių isprauninko

— apskrities viršininko. Nuėję į šventovę jie bandė žmones perkalbėti. Bet kraštiečiai tuo tarpu buvo pasiuntę antrą prašymą carui ir pareiškė, kad lauks atsakymo iš paties caro. Apie tai sužinojęs Vilniaus generalgubernatorius Orzevskis davė naują įsakymą šventovę uždaryti, nelaukiant caro atsakymo.

Viena įvykių liudininkė, Magdalena Gaidamavičiūtė, 1939 m. papasakojo, kaip tikintieji saugojo šventovę. Su kitom trim merginom ji tada tarnavo pas stambų ūkininką, apie 5 km nuo Kražių. Apie dvi savaites prieš skerdynes jos beveik kas vakarą, atlikusios namų ruošą, bėgdavo į Kražius budėti. Ateidavo ir bernai: "Tai mūsų mergos daboją bažnyčią, niekur nevalkiojas". Bet jie patys, kokią valandą pabuvę šventovėje, eidavo namo. Per visą naktį likdavo apie 50 iki 100 žmonių. Kalbėdavo Rožinį, visas tris dalis, giedodavo giesmes. Pasukutinį vakarą susirinko dar daugiau negu paprastai. Apylinkėje buvo ponų ir ūkininkų, kurios budinties šventovėje siūsdavo maisto. "Iš ryto pasnausdavom bažnyčioje, galvą į sieną įrėmusios, o namie darbas ir darbas, bet vakare ir vėl, lyg naujas kojas gavusios, skubėdavom į bažnyčią".

Su ginkluotu būriu

1893 m. lapkričio 9 d. į Kražius atvažiavo Kauno gubernatoriaus Klingenbergas, lydimas 57 milicininkų, 12 žandarų, 2 karininkų ir 2 kunigų. Į Varnius buvo pasiūta telegrama, kad lapkričio 10 d. atžygiuotų 300 kazokų. Pirmykštis gubernatoriaus planas buvo su šventovės uždarymu palaukti, kol atžygiuos kazokai. Bet kelių žandarų viršininkų perkaltas, nusprendė šventovę uždaryti pats, nelaukdamas kazokų apsaugos.

Buvo jau vėlu, todėl šventovėje buvo šviesa. Žmonės giedodavo. Tik išgirdę gubernatoriaus palydovų ginklų žvangėjimą, nutilo. Šventovės angoje stovėjo minia žmonių. Gubernatorių pasitiko priekyje stovėję du vyrai, laikydami caro ir carienės paveikslą. Trečias, apsivilkęs kamža, laikė virš paveikslą iškėlęs kryžių. Šonuose stovėjo su žvakėmis rankutėse vaikai. Gubernatorius, lydimas 50 ginkluotų milicininkų ir grupės raitų sargybinių, pasakė kalbą. Jis atvykęs augščiausios valdžios įsakymu šventovės uždaryti. Būsią daug geriau, jei žmonės savo valia iš šventovės išeis.

"Mes laukiame ciesaoriaus atsakymo ir iš bažnyčios neišeisime, kol to atsakymo nesulauksime", žemaitiškai atsakė dešinėje kryžiaus stovėjęs Jonas Rimkus. Gubernatoriaus davė įsakymą jį suimti, bet minia suklego, įsisiūbavo ir rusus atstūmė. Kai Rimkus liko nepalietas, minia pritilo. Gubernatorius paprašė, kad šalia jo stovintys Šiluvos dekanas ir Kelmės klebonas persakytų jo kalbą žemaitiškai. Minia nesutiko. Pareikalavo, kad gubernatorių jiems parodytų raštą, kuriuo jam įsakytą šventovę uždaryti.

Pamatęs, kad jo žodžiai nebesveria, gubernatorius įsakė puliti laikančius portretą ir kryžių. Kryžius iš Jasulaičio buvo atimtas, o jis pats taip sumuštas, kad iš galvos ir ausų srovėmis pasipylė kraujas. Vėliau teisme buvo pristatyta kruvina jo kamža, kaip įrodymas, kaip rusų valdininkai elgėsi su minia. Caro ir carienės paveikslas grumtynėse liko sudraskytas, tik kryžių laikiusio vietoje greit atsistojo kitas su mažesniu kryžiumi.

Miniai vėl pritilus, dekanas Jastremskis ir klebonas Jaugelis įkalbinėjo ir prašė žmones iš šventovės išeiti, nes kitaip būsią blogai. Žmonės nejudėjo. Tada gubernatorių paliepė milicijai šventovę uždaryti ir pagrasino: kas tuojau neišeis, liks uždarytas per visą naktį, o rytoj su jais busianti kita kalba. (Bus daugiau)

• Supažindinkite savo draugus su "TEVIŠKES ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresu. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

A+A BRONIUI ŠVEDUI

mirus,

jo žmoną VANDĄ, dukrą MARGARITĄ su vyru, svainį VLADĄ JASĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Sofija ir Vacys Jurevičiai
Adelė ir Kazys Ivanauskai

A+A VIKTORIJAI PNIAUSKIENEI

Ošavoje staigiai ir netikėtai
iškeliauvus amžinybėn,

jos vyrą VACĮ, dukrą MARYTĘ, sūnų PETRĄ su žmona
bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

B. Galinienė
M. J. Astrauskai

Mylimai OLGAI

iškeliauvus amžinybėn,

jos sesutę SOFIJĄ OBALIENĘ ir sūnų RAIMUNDĄ
nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

A. M. Iškauskai
su šeima

A+A VACLOVUI KECORIUI

netikėtai užbaigus šią žemišką kelionę,

jo žmoną — brangią mūsų draugę VALYTĘ ir visus
artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės
atsiskyrimo skausmu —

A. B. M. Abromaičiai
A. P. Augaičiai
U. Bleizgienė
N. P. Balčiūnai
K. B. Žitautai
ir sūnūs

A+A agronomui VACIUI KECORIUI

netikėtai mirus,

žmoną VALĘ ir artimuosius giliame skausme nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Vacys, Marytė ir Rūta Vaitkai
Gintaras ir Aušra Dalindos

A+A VACIUI KECORIUI

staiga mirus,

jo žmoną VALĘ ir artimuosius skausmo valandoje
giliai užjaučiame —

B. ir M. Povilaičiai
VI. ir M. Miceikos
P. ir Z. Augaičiai
B. ir Z. Orvidai
O. ir B. Čekios

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISE TEMPOREALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens
ir skulptūros darbus — greitai ir meniskai.
Užsakymus atliekame pagal projektus
ir taip pat turime didelį pasirinkimą
pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume
neskubėdami atlikti visą meniską darbą
pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Robawrk

Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Gydytojų brolija lietuvišku keliu

Petrapijlyje įsteigta "Fraternitas Lithuanica" mini deimantinę sukaktį

DR. JUOZAS KRIAUCIŪNAS

Sulaukęs 75 metų amžiaus žmogus mini deimantinę sukaktį. Tai tinka ir Lietuvių Gydytojų Korporacijai "Fraternitas Lithuanica", šį rudę mininė 75 m. gyvavimo sukaktį.

Tikslai

Karo Medicinos Akademijos Petrapijlyje studentai — Vladas Nagevičius, Vladas Ingelevičius, Kazys Oželis, Pranas Šližys ir Zenonas Ščepanavičius 1908 m. lapkričio 15 d. įsteigė slaptą broliją "Fraternitas Lithuanica". Jos nariai galėjo būti tik medicai vyrai.

Tikslai: 1. Brolių nariai kuria ir ugdo lietuviškas šeimas. 2. Pirmą galimybę atsidarę, nariai grįžta į savo tėvynę Lietuvą ir kelia lietuvių sveikatingumą bei gerovę. Tai buvo atkirtis daugeliui lietuvių, studijuojančių ir baigusiu augstąsias Rusijos mokyklas bei sukurusių šeimas su nelietuvėmis.

Lietuvai atstataut

Brolija pamažu augo narių skaičiumi, nes į ją įstojo ir kitose Rusijos medicinos mokyklose studijavę jaunuoliai, o vėliau jau ir betkur mokslo baigę gydytojai. 1917 m. Petrapijlyje lietuvių seime brolija per gyd. V. Nagevičių bekompromisiškai pasiskėdė už nepriklausomą Lietuvos kūrimą.

Lietuvai atsikuriant, brolijos nariai pirmieji rūpinosi besikuriančios Lietuvos kariuomenės sanitarine tarnyba ir karių sveikata. Tuo pasižymėjo fraterniečiai gydytojai: V. Nagevičius, vėliau pakeltas į generalolius, V. Ingelevičius, L. Janulionis, K. Oželis, P. Šližys ir kiti.

Steigiant ir įsteigus Lietuvos universitetą medicinos fakultetą, savo darbais pasižymėjo brolijos nariai gydytojai: M. Nasvytis, J. Blažys, K. Oželis, P. Stancius, V. Bendoravičius ir kiti. Generalo gyd. Nagevičiaus pastangomis pradėti šelpti nepriklausomybės karo invalida, jo rūpesčiu įsteigtas Karo muzėjus. Karo ligoninės steigėjai buvo fraterniečiai gydytojai: P. Šližys, K. Oželis ir kt.

Veikla Lietuvoje

"FL" brolija 1922 m. padarė gydytojų korporaciją, o 1924 m. Lietuvos universitete įsteigta studentų medicų "FL" korporacija. Fraterniečiai rūpinosi sveikatos ugdymu, kultūros ir gerovės kėlimu. Prisiimtini pavyzdžiai per Lietuvos radiją sveikatos reikalais kalbėję patarėjai bei paskaitininkai gydytojai: A. Matukas, B. Matulionis ir kt. 1939 m. Gydytojų FL Korporacijai priklausė apie 130 gydytojų, o to pat vardo studentų korporacijai — 75 nariai.

Lietuvos okupacijos metais buvo komunistų nužudyti gydytojai: J. Žemgulytis, S. Mačiulis (ir ne fraterniečiai A. Gudonis). Vokiečių okupacijos metu dr. B. Matulionis, sveikatos reikalų tarėjas, išsaugojo daug lietuvių gydytojų ir ypač gailėstingųjų seserų nuo mobilizavimo į sanitarinę vokiečių kariuomenės tarnybą. Dr. A. Matukas vadovavo savisaugos dalinių sanitarinėi ir sveikatos tarnybai. Daugelis kitų savo kabinetuose ir ligoninėse rūpinosi lietuvių sveikatingumu, kartais labai sunkiose sąlygose.

Išėivijoje

Pasibaigus II D karui, nemažai fraterniečių skaičius atsi-

dūrė įvairiuose kraštuose: po 7 Australijoje ir Kanadoje, 53 — JAV-se. JAV-bes pasiekusieji susibūrė į tris skyrius: Čikagoje, Niujorke ir Klevelande. Kanadoje gyvena bendradarbiavo su JAV įsikūrusiais. Daugelis jų įsijungė į visokeriopą išėivijos lietuvių švietimo, visuomeninę ir kultūrinę veiklą, kaip pvz. V. Tauras, F. Kaunas, V. Paprockas, H. Brazaitis, K. Aglinskas ir kt.

1958 m., minint 50 m. korporacijos sukaktį, išleista knyga "Fraternitas Lithuanica", kurioje yra ir Lietuvos istorijos įvykių aprašymų.

1972 m. Niujorko apylinkėje gyvenantys fraterniečiai surengė konkursą sukurti giesmę sibirinių tremimų tema. Giesmė "Paskutinis birželis", sukurta rašytojos B. Pūkelevičiūtės, laimėjo konkursą. Giesmė harmonizavo muz. B. Budriūnas.

Tais pačiais metais Čikagos fraterniečiai surengė kitą konkursą, dailės darbus įamžinantį Romo Kalantos susidėginimą ir Simo Kudirkos nuo amerikiečių laivo išdavimą sovietams. Trims dailininkams įteiktos premijos.

Kaikurie fraterniečiai gydytojai pasižymėjo medicinos moksle, kaip pvz. prof. dr. V. Pavilanis (Kanadoje), užpatentavęs skiepus įnosėms gydyti, prof. dr. Vanagūnas, suradęs naujų metodų ir kt.

Suvažiavime

Fraterniečiai surengė 75 metų gyvavimui paminėti narių suvažiavimą 1983 m. rugsėjo 3-4 d.d. Čikagoje, kai tuo pat laiku vyko ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos dvimetis suvažiavimas. Darbotvarkės laikas buvo taip suderintas, kad vieni kitiems padėtų. Fraterniečių suvažiavime dalyvavo ir "Patria" medicų korporacijos narės, nes "FL" ir "Patria" 1975 m. susijungė ir sudarė vieną "Fraternitas Lithuanica-Patria" korporaciją.

Fraterniečių sukakties minėjimas pradėtas gydytojų sąjungos suvažiavimo pobūviu metu rugsėjo 3 d. "Vestini" viešbutyje. Prieš pradėdant vakarienę, fraterniečiai dr. S. Budrys skaitė paskaitą, kurioje paminėjo korporacijos įsteigimą ir 75 metų nueitą kelią.

Laiškas iš Sibiro

Taikos ir Laisvės Komitetui Hiustone, JAV, rašo Balys Gajauskas

Pro spygliuotas konclagerių vietas atėjo žinia, kad Taikos ir Laisvės Komitetas pasikyrė man premiją. Tai didžiulis įvertinimas, ir aš esu dėkingas už tai.

Kova dėl laisvės išugdo užsigrūdinus kovotojus. Bolševikų imperijoje ši kova yra daug sunkesnė, priešas žiauresnis ir klastingesnis, negu betkurioje buvusioje ar esamoje šalyje. Čia stojes į kovos kelią, dažnas aukoja savo gyvybę. Išlikę gyvi yra mirę visuomenei. Bolševikai pasmerkia juos nežinomybei. Mes esame tartum palaidoti visuomenei.

Mano gyvenimo kelias nuvingavo per konclagerius. Ten sutikau puikių žmonių, atidavusių laisvės idealams. Gaila, daugelis jų žuvo nesulaukę laisvės, o gyvuosius apgaubė nežinomybės šydas, jie liko nežinomi plačiajai visuomenei.

Neabejojau, mūsų tautos kovoje dėl laisvės buvo vertingesnių žmonių už mane. Dievas davė man išgyventi sunkias kovos sąlygas, konclagerius ir dabar — tartum atstovauti vi-

Pamaldos

Rugsėjo 4 d., 10 v.r., Tėvų jėzuitų koplyčioje atlaikytos Mišios už žuvusius bei mirusius korporacijos narius ir taip pat už gydytojų sąjungos mirusius narius.

Po pamaldų fraterniečiai ir sąjungiečiai susirinko prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę sodelyje prie koplyčios. Čia, vadovaujant inž. K. Oželiui, vieninteliam fraterniečiui negydytojui, buvo iškelta Lietuvos trispalvė, visiems giedant Lietuvos himną. Žuvusieji už Lietuvos laisvę pagerbti dviem gyvų gėlių vainikais — fraterniečių ir gydytojų sąjungos. Sąjungos vardu žodį tarė pirm. dr. J. Valaitis, o fraterniečių — dr. V. Tauras, kurio kalboje paminėtas ir fraterniečių įnašas į Lietuvos laisvę. Pagerbimas baigtas "Marija, Marija" giesme.

Organizaciniai reikalai

Is sodelio fraterniečiai ir jų svečiai skubėjo į Tautinius Namus posėdžiui ir užkandai. Posėdžio metu fraterniečius sveikino Lietuvos konsulė Juzė Daužvardienė. Gauta ir pora sveikinimų raštu. Išrinkta nauja korporacijos valdyba iš Ohio valstijoje gyvenančių fraterniečių gydytojų: pirm. Henrikas Brazaitis, vicepirm. Juozas Skrinška, sekr.-izd. Viktoras Puškorius. Priimti ir naujai papildyti įstatai, pritaikyti susijungusiai "FL — Patria" korporacijai. Paskirta \$500 išleisti leidiniui, apimančiam 75 m. korporacijos istoriją ir veiklą. Leidinėly paruošė dr. Juozas Kriauciūnas.

Vieninteliam gyvam "FL" brolijos-korporacijos kūrėjui dr. Vladiui Ingelevičiui, gyvenančiam Niujorke, pasiųstas jo portretas su šiam posėdyje dalyvavusių parašais. Kitas sveikinimas pasiųstas dr. Antanui Matukui, gyvenančiam Putname, vienam iš vyresniųjų amžiumi korporacijos narių. Taip pat pasiųstas sveikinimas sergančiam vieninteliam kinietiškos kilmės nariui dr. Rafaeliui Paatui.

Korporacija dabar turi 70 narių ir 18 patrijiečių. Visi pasiryžę ir toliau reikštis lietuviškos veiklos baruose, kad Lietuva vėl taptų laisva.

suomenėje lietuvių laisvės kovotojams ir tiems nelaimingiesiems, kurie neišgyveno iki šių dienų. Aš esu tik menka dalelė tos didžiulės kovos. Todėl šis įvertinimas yra visų gyvųjų ir visų žuvusiųjų įvertinimas.

Bolševikų imperija neša tautos fizinę ir dvasinę priepriešą. Įbauginę tautas teroru, jie mano lengvai palaus jų pasipriešinimą ir laisvės siekimą. Priespauda yra svetima žmogaus prigimčiai, žmonės sukuria ir aukojasi dėl laisvės. Ši auka didelė. Ir mes, lietuviai, kaip viena bolševikų imperijos pavergtų tautų, mokame už laisvę savo jaunystę, ateitimi, gyvybę. Mes įdejome ir dedame indėlį į tą garbingą laisvės, taikos ir demokratijos kovą. Viliamės, kad visos laisvę mylinčios tautos nuolatos tamsias bolševikų jėgas ir pasaujė įsiviešpataus laisvę, taika ir demokratija.

Balys Gajauskas, ypatingo režimo konclageris Kučino, TSRS

Sovietų ištremtas iš Vilniaus jo vyskupas JULIJONAS STEPONAVIČIUS, apsuptas kunigų ir tikinčiųjų. Jo kairėje sulimtieji kunigai — SIGITAS TAMKEVIČIUS ir ALFONŠAS SVARINSKAS, kurie Tikinčiųjų Tiesams Ginti Katalikų Komiteto vardu nuolat reikalauja sovietinę valdžią grąžinti vyskupą J. Steponavičių į jo pareigas

Pokalbis politinėm temom

Dalyvavo naujasis generalinis JAV-bių konsulas Toronte ir etninės spaudos atstovai

Naujasis generalinis JAV konsulas Toronte David Betts, norėdamas geriau susipažinti su Kanados gyventojų mozaika, dalyvavo pasikalbėjime su etninii grupių žurnalais. Pasikalbėjimas įvyko spalio 6 d. Toronte "Press Club" patalpose.

Naujasis konsulas 15 metų gyveno V. Vokietijoje, daugiausia Frankfurte, tad nuo to ir pradėjo, žemiau pateikiame svarbesnius to pasikalbėjimo išpučius.

Šio metu V. Vokietijoje dažnos demonstracijos prieš JAV-bes, ypač Frankfurte, kur yra JAV kariuomenės bazė. Pagrindiniai tų demonstracijų organizatoriai yra samdyti tarptautiniai avantiūristai. Kas juos samdo, savaime aišku. Kaikurie jų beveik gyvena palapinėse bazės pašonėje. Vokiečių tautos susipratusių žmonių demonstracijos nedaug, bet yra tos tautos jaunimo, kuris arba visai nieko apie politiką nežino, arba yra paprasti nuotykių ieškotojai, iš dalies papirkti. Nemažą demonstrantų dalį sudaro nevokiečiai. Jų tarpe yra žmonių ir iš Rytų Europos kraštų.

Samdytojai demonstracijų organizatoriams duoda ir tikslus. Anksčiau naudodavo bendrą šūkį "Už taiką", gąsdindami atominiu karu. Dabartinis tikslas — demonstruoti prieš amerikiečių raketas, nemint to, ką anoji pusė turi. Demonstrantų tikslams labai padeda televizija, įskaitant ir JAV-bių bei Kanados kanalus. Čia nesigailama laiko, leidžiama demonstracijų vadams net gana ilgokai kalbėti. Triukšmo tos demonstracijos sukelia daug, bet jų pasiektas tikslas yra gana ribotas. Vokiečių laikraščiai dažnai skelbia viešosios nuomonės rezultatus. Iš jų matyti, kad V. Vokietijoje 65% raketų įvedimui pritaria. Iš visų Vakarų Europos kraštų mažiausia pasisekimo tuo reikalu turėta Olandijoje.

Naujas reiškinys V. Vokietijoje — žaliųjų partija. Ji buvo įsteigta gamtos apsaugai. Deja, į ją prilindo raudonųjų, kurie dalį savo darbo čia jau atliko. Žalieji yra demonstracijų nariai, kartais dar vis prisidengia gamtos apsauga. Tai rodo pvz. Frankfurto orauosčio praplėtimas, įrengiant trečią taką. Tam

reikalui reikėjo iškirsti dalį seno miško. Žalieji, pasinaudami tradicine vokiečių meile miškams, pradėjo rengti protesto demonstracijas su šūkiu: "Amerikiečiai naikina senus vokiečių miškus". Ir galvoji žmogus: o kiek gi mūsų miškų iškirsto ir tebekerta raudonieji Lietuvoje, kas prieš tai demonstruoja? Paskutiniuose V. Vokietijos federaciniuose rinkimuose žalieji gavo 5.6% balsų ir kelis atstovus parlamente.

Sustota prie korėjiečių lėktuvo nušovimo. Apgailestauta daugybė nekaltai žuvusių žmonių, bet politiniu požiūriu čia raudonieji pralošė, o vakariečiai išlošė. Vienas iš vakariečių laimėjimų yra tas, kad lėktuvo su keleiviais nušovimas labai suskaldė Europos komunistus. Tie iš jų, kurie tebesilaiko Stalino linijos, komentuoja taip, kaip Kremlius, bet kiti komunistai tą įvykį labai smerkia. Skilimas ypač pastebimas žaliųjų tarpe.

Falkland salų konfliktas buvo labai pakenkęs JAV-bių ir Argentinos santykiams, nors JAV-bių užsienio reikalų sekretorius Haig labai stengėsi tą konfliktą sulaukyti. Šiuo metu Argentina, patekusi į didelius finansinius sunkumus, pradeda vėl linkti į JAV-bių pusę.

Filipinai yra nuostabiai gražus kraštas, išsidriekęs per 7000 salų. Žmonės, nors ir neturtingi, jaučiasi laimingi. Konsului teko ten gyventi keletus metus. Prezidentas F. Marcos yra didelis antikomunistas ir amerikiečių draugas. Dėlto didžiulės amerikiečių bazės palengva perduodamos jo žinion. Virs amerikiečių bazių jau dabar plevėsuoja Filipinų vėliavos. Opozicijos vado žuvmia tenka labai apgailestauti.

Kažkas iš susirinkusių paklausė: "Kokia yra jūsų nuomonė apie mūsų Trudeau'ą? Jūs, žinoma, laukiate, kad pasakyčiau ką nors blogo, bet neviskas yra blogai. Trudeau turi vertingą savybę — didelės tarptautinės pažintis, per kurias jis gali prieiti ten, kur amerikiečiams būtų sunku. Tai reikia vertinti".

Pasikalbėjime dalyvavo 35 įvairių tautų žurnalistai. Iš lietuvių buvo J. Karka ir A. Rinkūnas, kuris ta proga įteikė konsului knygą "Soviet Genocide in Lithuania". A.R.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, pokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Kunigo dienos sovietiniame kalėjime

Kunigo Alfonso Svarinsko laiškas iš Sovietų Sąjungos artimiesiems Lietuvoje 1983. VI. 7. Iš "LKB Kronikos" 59 nr.

Sveikinu visus man brangius ir mylimus brolius ir seses Lietuvoje! Visokieriopos Dievo palaimos!

Parašiau iš Saugumo kalėjimo laiškutį prieš išvažiuojant. Iš Pskovo persiuntimo punkto iš Pskovo parašyti apie mane vienas ukrainietis. Dabar bandau pats. (...) Man pavyko — atsi-sveikinau per 4 mėnesius, o Bieliauskienė iš Garliavos — per 7 mėnesius. Manau, kad ir kun. Sigitui teismas bus apie rugp. vidurį, o rugsėjo pradžioje ir jis paliks Vilnių. Keletą kartų girdėjau smarkiai juokiantis jį, bet nesutikau. Manau, kad išvers. Už jį mel-džiuos nuo pat arešto dienos. Mane po teismo apklausinėjo apie jį. Atsiskaitau kalbėti. Pagrindas — gėdingas teisminis susidorojimas su žmonėmis. Pasirodo, dabar teisybės mažiau negu prieš 30 metų. Sutikau žmogų, kuris nužudė savo žmoną ir gavo 9 metus. Vagių daug pakeliui, bet jie gauna 2-3-4 metus ir retkarčiais daugiau.

Vilniuje sveikata ir nuotai-ka buvo gera. Daug meldžiaus. Turbūt atsimelsiu už visus ap-sileidimus laisvėje. (...)

Vilnių palikau gegužės 27 d. 20 v. Šeštadienį 9 v. buvau Pskove. Po pietų — pačiame kalėjime. Čia sąlygos baisios. Žmonių labai daug, ir patekau į rūsi. Kamera tamsi, be grindų, per aslą iš apačios sunkia-si vanduo. Blakės, uodai ir utė-lės! 16 žmonių nedidelėje kame-roje! Ir mane gerokai apgraužė blakės. Praėjusį penktadienį patekau į kambarį 3-ame aukšte — ten buvo sausa, išsiskalbiau baltinius ir gavau šokią to-kią patalynę. Ačiū už šimtą siu-siulę, ji labai gynė nuo šalčio kelionėje. Kelionė man nesun-ki, nes turėjau maisto. Pake-liui vienas skurdžius prašė padovanoti megztinį. Ati-daviau.

Traukinyje ir kameroje aš tik vienas politinis. Todėl kal-bos ir keikimai baisūs. Kar-tais net negali melstis. Tai bai-siai nužmoginti individai. Čia turėjau šiek tiek progos kalbė-ti apie Dievą. Vakar sutikau latvi studentą (jį teisė už spe-kuiliaciją 2,5 metų), kalbėjau apie Kristų. Jis labai domisi. Būtų gera šitą publiką pama-tyti mūsų bedieviams, gal jie suprastų, kur veda žmonės, į kokią baisią pražūtį. Atima-ne tik amžinybę, bet ir žemės džiaugsmą. Mane, kaip kuniga, jie gerbė, net Pskove užleido vietą ant žemutinii narų. Bet, va, visi vadina "tėvu", "tėvu-ku", "seneliu". Nejaugi aš toks senas? Kur praėjo mano jau-nystė? Jei grįšiu, būsiu 68 metų.

Sekmadienį iš Pskovo išve-žė apie 7 val. į lagerį. Gerai,

kad nereikia siekti Jaroslavs-kio kalėjimo. Mat daug krimi-nalistų eina į tremtį. Todėl Maskva davė spec. vagoną, ir mes važuojam į Permę. Aš neži-nau, kur pateksiu, bet atrodo, kad į Permę. Mat šiandieną pravažiavom Jaroslavskį, o nuo čia kelias į Mordoviją. Rytų vakare būsime Permėje ir gal sekmadienį lageryje. Turbūt sutiksiu Viktorą ir Ba-lį. Norėjau Mordovijoje sutik-ti JANULĮ, kuris per Žolinę važiuoja namo. Bet, matyt, Dievo kitaip lemta. Permėje bus daugiau jaunų. Žodžiu, Dievas duos, ir viskas susi-tvarkys gerai.

Nuo Vilniaus iki Pskovo ga-vau 1 kg. duonos (kepalėlių), dvi apipuvusias silies (neval-giaus, nes labai sūrios) ir 10 gr. cukraus. Iš Pskovo gavau 3 ke-paliukus duonos. Taigi turėda-mas savo taukų paskutinį plast-masinį bokalą ir 2 kg. cukraus nesu alkanas ir net galiu ki-tus pavaišinti.

Tik bėda, kad čia viena vie-ta traukinyje dviem. Kieta. Manau, kad esu ištįsęs, išle-pes, o gal ir senatvė.

Nuotaika lygi, gera. Šiuo metu esu įsijautęs į Kristaus kunigystę. Iš širdies Viešpa-čiui kasdien kartuju — fiat (te-būnie).

Ką galėjau, dirbau Dievo gar-bai, Bažnyčios ir Tėvynės gero-vei. Todėl nieko negailiu, tik kad Viešpats nekaltintų, jog mažai padariau. Melskitės už mane, kad kaip kunigas visuo-met būčiau veidu į Dievą ir Bažnyčios priešus.

Galbūt Antano šventėje su-spėsiu parašyti iš lagerio. Sveikinkite visus, visus. Vi-duklė labai nuosirdžiai my-lėdau ir daugiausia už ją au-koju. Už Kulautuvą 6 metus, už Viduklę 10 metų. Šiomet Igliauka švenčia 100 metų bažnyčios jubiliejų. Būtų gera, kad klebonas ir grupė viklukių nuvažiuotų (suzinokit datą) ir padėtų gėles prie kun. Ka-čergio kapo. Tuo pat Naumies-čio bažnyčiai — 200 metų. (...)

Kalynis Viešpatyje — kun. Alfonsas

Birželio 11 d. kun. Alfonsas SVARINSKAS buvo atvežtas į vietą. Iš ten lagerio viršinin-kas atsiuntė pranešimą, kuriame buvo adresas. Parašyta, kad galima gauti į metus dvi bande-roles po 1 kg. Galės parašyti po 2 laiškus į mėnesį, gauti vieną asmeninį pasimatymą į me-tus ir gauti laiškus be apribo-jimų.

Praėjus pusei bausmės, t.y. po 3,5 metų, galima bus pasių-siti vieną 5 kg. siuntinį.

Adresas USSR, 618263 p. Ku-čino, Čusovskogo r-n, Permskoi obl., Učėrėdenie VS-389-36, Svarinskas Alfonsas, Vavlovo.

UŽ BAŽNYČIA IR TĖVYNĖ

Kun.

ALFONŠAS SVARINSKAS

1946-1956 m. I-sis kalinimas

1954 X. 3. suteiktas Kunigystės Sakramentas

spec. lageryje Abizėje

1958-1964 m. II-sis kalinimas

1983 m. I. 26 d. III-sis arestas

Šis okupuotoje Lietuvoje pagrindžio pagamintas ir padaugintas atvirukas eina iš rankų į rankas ir primena sovietų kalinamą kovotoją už žmogaus teises bei tikėjimo laisvę — kun. ALFONŠĄ SVARINSKĄ

"Fraternitas Lithuanica — Patria" korporacijų iškilmėje, kurioje buvo paminėta 75-rių metų sukaktis Čikagoje, Tautiniuose Lietuvių Namuose 1983. IX. 4. Pirmoje eilėje iš kairės: dr. M. Vygantas, dr. P. Janušienė, dr. A. Vana-gūnas, dr. E. Giedraitienė, konsulė J. Daužvardienė, dr. V. Tauras, dr. A. Garūnas, p. Avizienienė, dr. S. Budrys. Suvažiavime buvo prisiminti ir mirusieji nariai. Nuotr. P. Maletos

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"EŠERINĖ" BE EŠERIŲ

Mykolas Sakavičius, praėjusią vasarą apsilankęs Kuršių nerijoje, "Komjaunimo Tiesos" 166 nr. pasakoja: "Nidoje rūksta Neringos žuvininkystės ūkio rūkyklos kamina. Pamarių sklandu malonus rūkytos žuvies kvapas. Taip ir vilioja užsukti į gražią, originalią užieigą, pastatytą prie pat marių. Tikiesi paragauti jei ne ungurio, bent kepto ar šaltai išrūkyto ešerio — užieigą vadina "Ešerinė". Padavėjas paduoda valgiaraštį. Deja, ešeris neįrašytas. Tik silikė ir kepta žuvis tešioje. Vėliau sužinojome, kad žuvininkystės ūkis negauna paskyrų, pagal kurias produkciją galėtų realizuoti vietos prekybininkams. Visą išgabena kitur. Neringos prekybininkai vežasi žuvį, kurios asortimentas negausus, iš Klaipėdos. Būna, kad sugrįžta dežės, prikrautos Nidos žuvies apdoravimo įmonėje..." M. Sakavičius nutarė pasitenkinti ta nežinojama žuvimi tešioje. Paprašė jos iš sūrio. Padavėjas paaiškino, kad galima užsisakyti tik pilną maisto davinį už 2,5 rublio. Kitos dienos vakarą M. Sakavičius, grįždamas iš Kaliningrado sričiai priklausiančios nerijos dalies, vėl užsuko "Ešerinėn" išgerti stiklą alaus. Tada paaiškėjo, kad negalima gauti ir alaus, jeigu neužsakai pilno maisto davinio. Padavėjas teisinio: "Man reikia vykdyti planą..." M. Sakavičiaus išvada: "Kurorte suerzina bet kokį spaudimas iš šalies. Štai užėjęs į tokia "Ešerinė" pasijutau lyg mažas vaikas, tavo norų niekas nepaiso, sako, valgyk tą, valgyk tiek, o jeigu ne — išeik..."

DARŽOVĖS IR BULVĖS

Rudenį iškyla pakankamo daržovių ir bulvių supirkimo bei jų išlaikymo problemos saugyklose. Panevėžio rajono kooperatyvų sąjungos paruošė kontoros direktorius Vytautas Nefas rugsėjo 20 d. skundžiasi "Tiesoje", kad saugyklose reikia ne tik įvykdyti supirkimo planus, bet ir iš anksto apskaičiuoti nuostolius, nes daug bulvių ir daržovių nesulauks pavasario. Nėvusių bulvių pristatymą vartotojams rugsėjo 25 d. "Tiesoje" atskleidžia redakcijoje dirbančias Viktoras Armalis, cituodamas vilniečio A. Saulevičiaus skundą. Pastarasis, maisto gaminius perkantis "Minsko" parduotuvėje, rašo: "Rudenį sunkvežimiai atveža bulves ir išplai akstėje prie parduotuvės. Tuojau pirkėjai su maišais išsirenka didžiasias, o krūvą išbarsto po aikštę, sumindo. Mažosios tada sumetamos į sandėlį, išfasuojamos ir parduodamos tiems, kurie neturėjo laiko pasirinkti didžiųjų. Paskui daug nupirktų mažų bulvių išmetama, nes jas sunku nuskusti. Argi taip dera elgtis? Juk galima jas sušerti gyvuliams. Ar nereikėtų bulves rūšiuoti ir į parduotuves patiekti tinkamo dydžio,

o smulkias iškart panaudoti ūkiuose pašarui?..." V. Armalis prideda savo pastabą: "Skaitytos išskėlė problema. Taipūs, šeimininkai turi būti visur. Tokia prekyba bulvėmis, o ir kitomis daržovėmis, ne tik šioje parduotuvėje".

TRAUKINIŲ BILIJETA

Vilnietis A. Bikulčius "Tiesos" 179 nr. skundžiasi redakcijai: "Nusipirkau bilietą į traukinį Vilnius-Druskininkai, tačiau dėl susiklosčiusių aplinkybių kelionės teko atsisakyti. Vilniaus geležinkelio stoties kasininkės nepriėmė bilieto, nors iki traukinio išėjimo buvo dar visa valanda. Ar jos teisios?" Redakcijos atsakymas: "Vilniaus geležinkelio stoties keleivių rūmų viršininkė V. Stikliūnienė paaiškino, kad priemiestinių traukinių bilietai atgal į kasą nepriimami". Žmogus, nusipirkęs tokius bilietus ir negalėjęs pasinaudoti kelione, praranda už juos sumokėtus rublius ir kapeikas.

"MAGNOLIJA-83"

Naują kilnojimą televizijos stotį "Magnolijs-83" paruošė Šiaulių televizorių gamyklos projektuotojai, vadovaujami konstruktoriaus V. Petraičio. Šiaulielių ankstesnis gaminytis "Magnolijs-80" egzaminus išlaikė Maskvos olimpiadoje. Teigiama, kad naujoji stotis "Magnolijs-83" yra tobulesnė, turi didesnes panaudojimo galimybes. Ją planuojama išstatyti Želnevoje rengiamoj tarptautinėje parodoje "Telekom-83".

LIETUVOS KELIUOSE

Bronius Čekanauskas redakcijoje "Dienos aidų" skyriruje "Tiesoje" rugpjūčio 18 d. gildena automobilii vairuotojų problemas Lietuvos keliuose: "Kartais visai nelaukta mašina ima ir sugenda. Įgudęs automėgėjas dažniausiai patį sugeba gedimą pašalinti, pradedančiajam — kiti automobilininkai padeda. Deja, kartais ir patyręs meistras negali pagelbėti: štai sulūžo kokia nors detalė. Ją būtina pakeisti nauja. O kur gauti, jeigu atsitiktinai neturi? Be to, visų atsarginių detalių ir kelionė nepasimsi... Ką daryti? Stovi nelaimės ištiktas automėgėjas kelyje, ranką iškėlęs masinai stabdo..." Kartais gerasiandis pravažiuojantis žmogus sustoja, paskolina savo atsarginę detalę ir net pats ją įveda. Tokią paslaugą atliko švėkšnietis A. Daugėla Klaipėdos rajone gyvenančiam mokytojų J. Ubiui. Kartais ji betgi gali būti nuostolinga geradariui pagalbininkui. J. Čekanauskas cituoja iš vieno skaitytojo gautą skundą: "Prieš pusmetį kelyje nepažįstamam žmogui paskolinau atsarginį ratą. Dekojo, dėl visa ko adresu užrašė ir ratą gražinti žadėjo iškart. Deja, lig šiol negražino..." Nors privačių automobilių skaičius kasmet gausėja, Lietuvos keliuose vis dar nėra Kanadoje garažais vadinamų stočių, pardavinėjančių ne tik kurą, bet ir dalis automobiliams, atliekančių pataisymus.

V. Kst.

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyrius maloniai kviečia visus Hamiltono ir apylinkių

lietuvių
gausiai
dalyvauti

tradiciniame vajaus BALIJE,

lapkričio 5, šeštadienį,
Jaunimo Centre

Hamilton, Ontario

HLŽ IR MEDŽIOTOJŲ KLUBO GIEDRAITIS valdyba nuosirdžiai dėkoja P. D. Vaitekūnams už paaukottus rankšluosčius \$50 vertės. Klubas yra dėkingas taip pat M. Borusienai, nepamainomai klubo renginių talkininkai.

Valdyba

RENGIANČIŠ TUOKTIS Ona Burdinavičienė iš Hamiltono su Petru Polgrimu iš St. Catharines spalio 29 d., 4 v.p.p.

Wasaga, Ontario

ČIKAGIETĖ E. KERSEVICIENE, buvusi Sibiro tremtinė, vengdama vasarinių Čikagos karščių, atostogas praleido Kanados Wasagoje, kur Toronto L. Namų būrelis surengė poilsio stovyklą rugpjūčio 6-14 d.d. Grįžo labai patenkinta. Jai ypaci patiko vakaronės, kuriose ir ji turėjo dvi paskaitas. Vienoje jų E.K. papasakojo savo pergyvenimus Leningrade po II D. karo, kitose — savo vargus Vorkutoje, kur išbuvo 10 metų. Kitas paskaitas skaitė L. Girinis-Norvaiša, V. Matulaitis, inž. L. Balsys. E. Kersevičienė mano, kad sekantią vasarą didokas čikagiškių būrelis dalyvaus šioje vasaros stovykloje Wasagoje. J. Jokubka

Sault Ste. Marie, Ont.

ŠEŠTADIENIO MOKYKLA, vadovaujama tų pačių mokytojų — J. Skardžio ir D. Poderienės, pradėjo darbą rugsėjo 24 d. Šiais metais, kaip ir pernai, mokykla rūpinasi KLB švietimo komisijos pirm. Toronte Irena Ross ir vietinė kanadietė švietimo vadyba, kuri davė geras nemokamas patalpas, bet nustatė, kad pamokos vyktų kas šeštadienį nuo 9.30 iki 12.30. Gaila, kad yra šeimų, kurios ne tik savo vaikų ar vaikaičių neatsiunčia mokyklon, bet ir namie kalbasi angliskai. Tokieems reiktų priminti prieš 30 metų buvusio imigracijos ministerio Harris žodžius, pasakytus lietuviams: jeigu nori būti geru kanadietiu, tai pirmoje eilėje turi būti geru lietuviu.

Korespondentas

Sudbury, Ontario

MAIRONIO ŠAULIŲ KUOPA surengė Tautos šventę ir sudburiskų suvažiavimą 35 metų sukakties proga nuo pirmųjų pokario ateivių atvykimo į Sudburio miestą. Jų buvo čia labai daug, bet, laikui bėgant, viskas pasikeitė — didelė dalis išvyko, kiti mirė. Dabar liko maždaug, bet dar sugeba šį tą suoruoti, nors vis eina silpnyn.

Į suvažiavimą atvyko kun. dr. Viktoras Skilandžiūnas iš Otavos — pirmasis mūsų katalikų misijos steigėjas prie Christ the King parapijos. Rimas Bagdonas buvo pirmasis Lietuvių Bendruomenės steigėjas Sudburyje, radijo valandėlės vedėjas, tautinių šokių mokytojas. Tumo-Vaizganto šeštadienines mokyklas mokytojas.

Minėjimą į suvažiavimą pradėjo Maironio šaulių kuopos pirm. Zigmas Labuckas. I salę įvygiavo gražus būrys šaulių. Prie Kanados vėliavos stovėjo tautiniai drabužiais apsirengę jaunimas, tvarkingi Maironio kuopos šauliai. Sugiedojus Kanados himną, Z. Labuckas pakvietė kun. dr. V. Skilandžiūną sukalbėti invokacija. To vakaro šeimininkas pakvietė Rimą Bagdoną vadovauti programai. R. Bagdonas papasakojo, kaip jisai ir kiti lietuviai pradėjo kurtis Sudburyje bei veikti. Visai tai paaiškino ir anglų kalba. R. Bagdonas perskaitė svečių pavardes. Svečių ir vietinių buvo pilna salė. Iš toliausiai buvo atvykę Juozas ir Bronė Dzenkaičiai — net iš Kalifornijos. Buvo perskaitytas gražus sveikinimas Maironio šaulių kuopos garbės nario Stasio Jokūbaičio iš Toronto.

Paskaitą skaitė J. Krucas. Po paskaitos prasidėjo meninė programa, atliekama vietinių talentų. Ji buvo graži ir įvairi. Pirmieji pasirodė Kęstutis ir Zuzana Remeikiai — pašoko keletą išraiškinčių šokių. Akordeonu pagrojo Algis Kusinskis, smuikais — trys sesutės Stankutės. Gražiai padainavo trijulė — Danguolė, Erika Rotkiai ir Gediminas Remeikis. Svečiai vis plojo ir prašė kartoti.

Po programos pirmininkas tarė

Programoje:

- * Abiturientų sutiktuvės
- * Toronto ansamblis
- * "Atžalynas"
- * Loterija ir laimės staliukai
- * Smagus orkestras
- * Turtingas bufetas
- * su įvairiais gėrimais

Pradžia — 7.30 v.v.

lėjimas — \$5.00,
studentams — 3.00

Rengėjai

DANA-MARIJA SALIKLYTĖ — dantų gydytoja. Šiais metais University of Illinois College of Dentistry baigė čikagiškę Dana-Marija Saliklytę, Marijos ir Vaclovo Saliklyčių, anksčiau gyvenusių Kanadoje, dukte.

Danutė drauge su tėveliais iš Kanados atvyko Čikagon. Čia ji baigė Marquette Parko Šv. M. Marijos gimimo parapijė ir lituanistinę mokyklą, vėliau — Marijos augst. ir Čikagos augst. lituanistinę mokyklą. 1979 m. Ilinojaus unte baigė biologijos ir psichologijos mokslus bakalaureis laipsniu. Ją viliojo medicinos mokslas ir dėlto ji pasirinko odontologiją, kuria sekmingai baigė daktarės laipsniu.

Dana-Marija Saliklytė domino ir organizacinis gyvenimas. Jau nuo mažens ji atitininke, o dabar Čikagos studentų ateitininkų draugovės viena iš aktyviųjų narių,ėjusi joje įvairias valdyboses pareigas. Daug metų šoko tautiniuos šokus "Žilvičio" grupėje, dalyvauja Jaunimo Centro chore. Įsijungė į jaunimo veiklą ir dalyvavo IV PLJ Kongrese Europoje ir V PLJ Kongrese Š. Amerikoje.

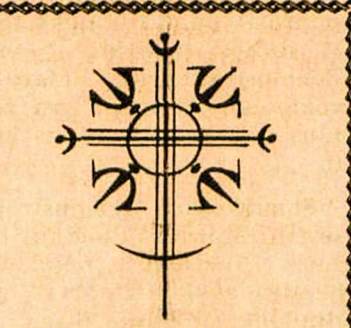
Ji pasižymėjo išskirtiniais gabumais: gimnaziją baigė trečia mokinė iš 301, universitete ketverius metus buvo dekanos garbės sarašuose. Paskutiniai studijų metais universiteto vadovybė Dana M. Saliklytę išrinko drauge su kitais 20 studentų destyti odontologijos medžiagų kursą pirmųjų metų studentams. Praktika atliko universiteto klinikose, kur jos darbus profesoriai labai gerai vertino.

Ji puikiai kalba ir rašo lietuviškai, bendradarbiauja spaudoje ir už ateitininkų veiklos aprašymą 1978 m. laimėjo "Ateities" žurnalą premiją. Džiaugiasi jos tėveliais, o taip pat ir lietuviškoji visuomenė, sulaukusi gabios, išsimokslinusios dantų gydytojos.

JURGIS JANUŠAITIS

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ont. L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, išsikūręs nuosavuose namuose —

**HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"**

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 6%
santapas 7 1/2%
kasdienines palūkanas
už santapas 7%
term. indėlius 1 m. 9 1/2%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9 1/4%
90 dienų indėlius 9%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
neklm. turto pask. 11%
asmenines paskolas 12 1/2%
Nemokamas pilnas
čekų patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santapų
dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių
paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Tautos šventę ir Dariaus-Girėno skrydžio penkiasdešimtmetį Niujorko lietuviai paminėjo rugsėjo 11 d. Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis Apreiškimo parapijos šventovėje. Po jų visi susirinko Kultūros Židinyje. Rengėjų vardu oficialią dalį pradėjo S. Kudirkos šaulių kuopos pirm. K. Miklas, programai vadovavo V. Jankauskienė. Gen. Lietuvos konsulas A. Simutis kalbėjo apie Tautos šventės reikšmę, Vytauto Didžiojo žygius, juos susiedamas su S. Dariaus ir S. Girėno skrydžiu per Atlantą ir jų tragiška mirtimi. Buvo pagerbti dar gyvi to skrydžio liudininkai: Jonas Valaitis, kaligrafaiškai ant lėktuvo užrašęs aukotojų pavardes, Antanas Vaivada, pasiūles pavadinimą "Lituanica", Amalija Sinusienė, savo namuose globojusi lakūnus. Mergaitės jiems prisegė po baltą gėlytę. Skrydžio liudininkas Petras Jurgėla, parašęs knygą "Sparnuoti lietuviai", sirguliovo ir minėdžiam negalėjo atvykti.

Idomia paskaitą apie aviaciją minėjime skaitė A. Vaivada, jos istorijon įjungdamas ir S. Darių su S. Girėnu, pateikdamas mažiau žinomų duomenų apie jų transatlantinį skrydį. Sol. M. Bizinkauskaitė padainavo keletą lietuvių kompozitorių kūrinių, koncertinę dalį užbaigdamą arija iš K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis". Aktorius J. Boley-Bulevičius padeklamavo du žuvusiems lakūnams skirtus Juozo Paukštelio ir Stasio Santvaro eilėraščius, kurie yra įjungti P. Jurgėlos knygon "Sparnuotieji lietuviai". Šaulių kuopos pirm. K. Miklas minėdžiam sceną puošusį Dariaus-Girėno paveikslą įteikė Kultūros Židinio valdybos pirm. A. Silbajoriui. Pastarasis pažadėjo tam paveikslui surasti nuolatinę vietą Kultūros Židinyje. Pagerbtųjų skrydžio liudininkų vardu trumpą žodį tarė J. Valaitis, pasidaindamas savo atsiminimais.

Organizuotus lietuvių katalikų moterų veiklos deimantinę sukaktis bus paminėta spalio 22, šeštadienį, 5 v.p.p., Kanadoje, Toronto Prisikėlimo parapijos salėje, 1011 College St. Apie lietuvių katalikų veiklą nepriklausomoje Lietuvoje kalbės seselė Augusta, apie jų darbus išsivijoje — dr. A. Janaičienė. Meninę programą atliks "Volungės" choras. Minėjimas bus užbaigtas vakariene. Sekmadienio pamaldos — spalio 23 d. tos sukakties proga bus Lietuvos Kaninių šventovėje 11 v.r., po jų — bendros vaišės. Iškilmes rengia Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos valdyba ir Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos centro valdyba.

VLiko siemas, susietas su jo veiklos 40 metų sukaktimi, įvyks š. m. lapkričio 12-13 d. Detroit. Ruošos darbais rūpinasi rengėjų komitetas, vadovaujamas R. Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio pirm. Alberto Misiūno.

Brazilija

Šilinių ir Tautos šventes Sao Paulo lietuviai atšventė rugsėjo 11 d. Šv. Kazimiero parapijoje. Iškilmė pradėta procesija — Marijos statulos atnešimu iš koplyčios į parapijos salę, kur gausiems dalyviams net neužteko kėdžių. Tiek jų nebuvo tikėtasi susilaukti šios dvigubos šventės pamaldoms. Pamokslą pakeitė devyni jaunuoliai, dalyvių portugaliskai supažindinę su svarbiausiomis Marijos šventovėmis Lietuvoje. Lietuviškai apie jas kalbėjo Mirna Gaigaliene ir Antanas Rudys, paliesdami Trakus. Kauno arkidiedrą-baziliką, Vilniaus Aušros Vartus, Pažaislį, Krekenavą, Žemaičių Kalvariją, Šiluvą, Girkalnį ir Skiemonis. Buvo atnaujintas pasiaukojimas Dievo Motinai Marijai. Pamaldoms pasibaigus, programą atliko Liucijos Banytės vadovaujami jaunieji šokėjai ir jos diriguojamas "Volungės" choras.

Australija

Adelaidės vokiečių choras "Liedertafel" rugsėjo 17 d. šventė savo veiklos 125 metų sukaktį. Tas choras Adelaidėje buvo įsteigtas 1858 m., kai Lietuva dar gydėsi 1831 m. sukilimo žaizdas, siekė baudžiavos panaikinimo, tautinio atgimimo. Sukakties choro "Liedertafel" koncertas įvyko Adelaidės miesto rotušėje. Jn buvo pakviesti trys chorai iš P. Australijos: vokiečių, austrų ir Adelaidės "Lituanica", vadovaujama G. Vasiliauskienės. Chorus jungė ta pati min-

tis — "Heimat" ir "Tėvynė". Vokiečiai pvz. dainavo apie Dunojų ir Morgenrot, lietuviai — apie Nemunėlį ir pradedančią aušti aušrelę. Choro "Lituanica" pasirodymas buvo įjungtos trys dainos: A. Bražinsko "Nemunėlis", K. V. Banaičio "Po augstus kalnus", Br. Budriūno "Pradės aušrelė aušti". Kaikurių sukaustuvinio koncerto dainų palydon įsijungė pučiamųjų orkestras, turėjęs ir atskirus savo pasirodymus. "Lituanica" buvo vienintelis kitų tautybių choras, pakviestas sukaustuvinen vokiečių šventės.

Lietuvių Pensininkų Klubas Perthė nutarė įsteigti nedidelę iniciatorių būrelį: susirinkime dalyvavo 7 pensininkai, telefonu pritarė 3. Klubu valdybon išrinkti — Andrius Klimaitis ir Vaclovas Volodka. Veiklos planas aptarti planuojamas sekantis susirinkimas po dviejų mėnesių. Kadangi šiuo metu sparčiai gausėja lietuvių pensininkų eilės, juos jungiantis klubas yra labai aktualus.

Britanija

Pasaulio Antikomunistinės Lygos suvažiavime Liuksemburge rugsėjo 20-22 d.d. dalyvavo VLiko valdybos pirm. dr. K. Bobelis ir vicepirm. inž. L. Grinius. Grįždami į JAV, jedu rugsėjo 25 d. lankėsi Londone. Abu VLiko vadovai Lietuvių Namuose padarė specialų pranešimą apie tą konferenciją, jį papildydami bendra Lietuvos dabartinės politinės būklės apžvalga, atskleidžiant ir pateiktus klausimus. Susitikime su VLiko vadovais dalyvavo Lietuvos atstovas Britanijoje V. Balickas, apie 30 Londone gyvenančių lietuvių.

"Aušros" šimtmečio minėjimą Mančesteryje rugsėjo 24 d. surengė literatūrinis Lietuvių Klubas ratelis. Minėjimui vadovavo A. Podvoiskis. Paskaitą skaitė iš Londono atvykęs Stasys Kasparas, paliesdamas "Aušros" atsiradimo priežastis, jos įtaką Lietuvos nepriklausomybės atgavimui. Išsamų pranešimą apie pogrindinę "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką" padarė kun. K. Kuzminskas, svečias iš Čikagos, vadovaujantis LKB Kronikos Sąjungai, kuri pogrindinės "Kronikos" vertimus leidžia kitomis kalbomis. Jis taipgi prašė šį darbą paremti aukomis. Rinkliavą šiam tikslui pravedė P. ir V. Virbickiai. Minėjimui skirtas kelias dainas padainavo A. Jakimavičius, A. Podvoiskis, S. Aleknavičius ir J. Duoba. Oficialioji dalis užbaigta Tautos himnu.

Vokietija

Išievių evangelikų liuteronų kunigų ir darbuotojų suvažiavimas rugsėjo 5-9 d.d. įvyko Harzo miške prie Goslaro miesto. Ši vietovė suvažiavimui pasirinkta jau antrą kartą. Jam vėl vadovavo Pasaulio Liuteronų Sąjungos vokiečių komiteto įgaliotinis tarėjus E. Ratz. Siemetiniame suvažiavime latvių grupę sudarė 14 dalyvių, estų — 13, lietuvių — 7, lenkų ir vengrų po du dalyvius. Lietuviams evangelikams atstovavo — sen. kun. A. Gelžinis, kun. J. Urdzė, kun. M. Klumbys, kun. K. Felgendreheris su žmona, kun. Fr. Skėrys ir studijų tarėjus R. Baliulis. Pagrindinė suvažiavimo tema — "Istorinė Liutero reformacijos pažeklintų Rytų Bendrių atsakomybė". Trys paskaitos ir vienos svarstybos turėjo glaudų ryšį su šia tema. Pranešimus apie Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bendrijos sinodą Čikagoje š. m. liepos 1-3 d.d. surengta po 16-kos metų, padarė kun. J. Urdzė ir kun. Fr. Skėrys. Buvo palietos ir vietinės lietuvių evangelikų liuteronų problemos.

Idomūs buvo pranešimai evangelikų kapelionų apie lietuvių, latvių ir vengrų gimnazijas. Kun. Fr. Skėrio duomenimis, Vasario 16 gimnazijoje šiais mokslo metais mokosi 60 moksleivių: 35 katalikai, 22 evangelikai ir 3 žydai, su tėvais iš okupuotos Lietuvos atvykę Izraelin ir dabar persikėlę V. Vokietijon. Latvių gimnazija, pasak kapeliono kun. F. Kristbergo, turi 62 moksleivius, kurių 57 yra evangelikai, 5 katalikai. Moksleivių skaičiumi ji yra beveik lygi su Vasario 16 gimnazija. Didelis skirtumas jaučiamas tik religijų požiūriu. Kapelionas kun. Ferency pranešė, kad vengrų gimnazijoje mokosi 250 moksleivių: 200 katalikų ir 50 evangelikų. Baigiant suvažiavimą, buvo nutarta sekanči susitikimą 1984 m. surengti pietinėje V. Vokietijos dalyje.

Simon's Travel

kviečia JAV ir
Kanos lietuvius
keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

13 dienų su giminėmis

Spalio 6 Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos.
Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų

SKUBĖKITE UŽSISAKYTI!

- Nuperkame automobilius bei kitus daiktus giminėms Lietuvoje
- Sutvarkome dokumentus iškvietimams
- Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyrai ar žmonai

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Teleks 06-986766 TOR
(Kelionių įstaigos registracijos numeris — 1835961)

Ar prisiminsime juos?

MALONŲ KANADOS
LIETUVIAI.

Šiais metais jau praleidome didžiulius lietuviškus parengimus, kainavusius daug tūkstančių dolerių. Privčiai daugelis važinėjome įvairiuose kraštuose, lankydami gimines, draugus ir pažįstamus. Pirkome daug dovanų. Pinigų viskam užtekome. Bet paklausime save, ar kartais nepamiršome savo sesių ir brolių pavergtoje tėvynėje, ar mes jiems padėjome sunkioje kovoje už tėvynės laisvę ir tautos likimą? Ar kiekvienas atidavė bent mažutę auką Tautos Fondui — Lietuvos laisvinimo darbams?

Minėdami Vasario 16-tąją, nepriklausomybės gimtadienį, nevisi prisiminėme aukoti laisvės kovai. Minėjome Rugšėjo 8-ją — Tautos džiangausmą ir pasididžiavimo šventę, bet kas ir kiek ta proga aukojome savosios tautos laisvei? Ateis ir lapkričio mėnuo — laisvos pasaulio tautos papuošimo savo karių kapus. Kas, o kas padės rožės žiedą ant Lietuvos laisvės kovotojų, partizanų kapų, kurie išbla-

kyti Lietuvos laukuose, tarsi kupstai, kupsteliai, apaugę žolėmis, be kryžiaus, be pagarbos, be motinos ir be sesers rankos, be gėlės, tik kur ne kur sudžiūvęs kraujo lašelis ant akmenėlio, atiduotas už tėvynės laisvę? Ar prisiminsime juos savo aukomis?!

Nuoširdžiai prašau visus lietuvius prisiminti savo tautinę pareigą: siųskime aukas savo apylinkės Tautos Fondo įgaliotiniui ar atstovybei. Ypatingai prašau Toronto ir jo apylinkių lietuvių, kurių nepajėgiu vienas visų aplaankyti. Malonėkite atsiliepti ir pasiųsti Jums laiškus. Kurie negavote Tautos Fondo laišku, pasinaudokite čia nurodomu Tautos Fondo atstovybės adresu ir pasiųskite savo auką, už kurią Jums būsime labai dėkingi.

Darbu ir aukomis padėkime pavergtos tėvynės laisvei!

A. Firavičius,
Tautos Fondo pirmininkas
Kanadoje
Tautos Fondo atstovybė Kanadoje: 6 Constance St., Toronto, Ont. M6R 1S4. Tel. 535-9864.

Vėl susitikome...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Pirmąją koncerto dalį baigė vikrusis „Atžalynas“, labai drausmingai pašokęs Juodąjį Jonkelį ir Pasiutpolkę. Pertraukos metu žiūrovai turėjo progos pablaškyti savo dėmesį, pavartyti 48 psl. dailių LD metraščių, kuriame buvo atspausdinta ir koncerto programa.

Po pertraukos sceną užėmė Toronto „Aro“ choristai, vad. muz. Vlado Verikaitis. Šis vyrų vienetas bene bus buvęs pats didžiausias koncerte ir vyriausias amžiumi. Padainavo šešias patriotines dainas, jaudinusias klausytojus ir labai tikusias tokiai šventei.

Sol. I. Černienė jautriai perdavė O. Metrikienės ir B. Budriūno patriotiką, o prisijungęs sol. V. Paulionius, duetistiškai su pynę klausytojų įtampą sušvelnino lengvesniu žanru: muz. Bašinsko „Palik tik dainą man“ ir Mozarto „Don Giovanni“ ariją.

Po ilgokos vokalinės dalies Toronto „Gintaro“ užplūdimas scenoje buvo kaip koks staigus netikėtumas. Grupė, vad. Ritos ir Juozo Karasiejų, savo šokių pynę, pritariant ansamblio dainos vienetai, vad. G. Paulionienės, ypač vadinamaisiais „rateliais“, čia pastiliuotais ir pritaikytais, žiūrovus pagavo nauja dvasia, iš senovės iškilusių naujumu, praveržusių iš tolimųjų šimtmečių, kur šokio ritmas vaidenosi kaip gyvosios liaudies širdies plakimas.

„Volungės“ choras, vad. muz. Dalius Skrinaitis-Viskontienės, A. Vanagaičio „Saulėlydžio giesmė“ (žodž. B. Sruogos) klausytojus kilstelėjo bent viena menine pakopa. Taipgi jautriai skambėjo Č. Sasnauskio visada gražus „Karvelėlis“, šį kartą su sol. I. Černiene, G. Gruodžio „Mergužėle, mano miela“ saskambiai pūstelėjo linksma nuotaika, paprastu švelnumu.

Jungtinis choras, vėl Ritos Vilienės diriguojamas, įspūdingai atliko G. Verdi vergų ariją iš operos „Nabucco“, o jungtinė šokių grupė vos vos tilpo scenoje ir gyvu trankiu „Rateliu“ baigė 3 val. užtrunkusį koncertą, po kurio padėkos žodelį tarė KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė-Lasienė. Tautos himnas šios šventės pabaigai tarsi visus iš naujo surišo ateinančių dienų veiklai ir darbams.

Bendrų pastabų poskyryje pažymėtina: šokančio jauniuko dar užtenka, o ima trukti dainuojančio; beveik visiems dainų vienetas akompanavo muz. J. Govedas; truko scenos gilumoje įprastos kokios nors šventės išreikšiančios emblemos; abi vėliavos galėjo būti paliktos prie mikrofono, užuot jas pastatius šešėliuose; techniškas sutvarkymas sklandus; torontiečių žiūrovų ne daug; bendras įspūdis geras.

Č. Senkevičius

Lietuvių Dienų leidinys

Ir šiais metais KLD rengėjas — KLB Londono apylinkė išleisdino informacinį metraščių, kuriame pateikiamas

Pirmoji jaunų šeimų stovykla Kanadoje N. Wasagoje 1983 metų vasarą

Nuotr. R. Pranaičio

Diskusinės mintys bei nuomonės

Kaltė, atsakomybė ir žydai

Atsiliepiamas į dr. S. Sereikos mintis

BIRUTĖ KEMEŽAITĖ

„TŽ“ 1983.IX.1 dr. S. Sereika „Kaltės bei atsakomybės jėškant“ straipsnyje rašo, esą visi žydų klausimu rašo mūsų autoriai apsiriboją „lietuvių tautos nekaltumo įrodymais ir visą kaltę meta tuometinei Hitlerio valdomai Vokietijai, naciams ir esenininkams. Tuo tarpu likę gvi žydai yra kitos nuomonės ir pirmoje eilėje kaltina lietuvių dėl žydų žudymo 1941 m.“

Jeigu mes „pirmoje eilėje“ būtume buvę kalti, tai visame pasaulyje būtų išgarsėjęs ne Hitleris, o mūsų prezidentas A. Smetona... Dr. S. gyvena Vokietijoje, kurios archyvuose yra sukaupta pati gausiausia to laikotarpio dokumentacija, tad galėtų pasisemti žinių iš rimtų politinių šaltinių, bet ne iš žydų nepagrįstų kaltinimų.

I

Dr. S. rašo: „Jei atsitinka nusikaltimas mūsų akivaizdoje, ir mes nieko nedarom jam sukliudyti, tampam taip pat kalti“.

Kaip lietuvių turėjo sukliudyti žydų šaudymą, kai jie neturėjo jokių galimybių sukliudyti Lietuvos okupacijai? Kodėl dr. S. nerūpi, kad lietuvių negynė ir neapgydė Lietuvos, o tikėtai jaudinasi, kad negynė žydų? Lietuvių trėmimai į Sibirą vyko ne tik žydų akivaizdoje, bet ir jų žinioje bei galioje. Kodėl dr. S. nekelia klausimo žydams, ką jie darė lietuvių tautos naikiniui sukliudyti? Lietuvių, rizikuodami gyvybe, nuo mirties išgelbėjo šimtus žydų, o kiek žydai išgelbėjo lietuvių nuo ištėrimo į Sibirą? Priešingai. Žydai okupantams padėjo į Sibirą ištremti apie 600,000 mūsų tautos žmonių.

Hitlerio įsakymu žydų šaudymas vyko viso pasaulio tautų akivaizdoje, tuo pačiu ir žydų tautos akivaizdoje. Ką darė turtingi Amerikos ir kitų valstybių žydai, kad išgelbėtų savo tautos dalį?

Jacob Oleiski pasirašytame Lietuvos Žydų Draugijos laiške lietuviams rašoma, kad į Sibirą buvo tremiami ir žydai, kad 7000-8000 jų buvo ištremti 1941 m. birželį — visa „buržuazija“. Sunku patikėti, kad žydai, veikę kartu su rusais, būtų trėmė ir žydus. 1941 m. tremtinių atsiminimuose nėra minimi žydai...

Bet, jei iš tiesų žydai su sovietais trėmė ir saviškius, tai kodėl patys būdami kalti, jie dabar įsiekia žydams nusikaltusį? Rusų okupacijos metu žydai, užėmę svarbias valdiškas vietas, būdami sovietų draugais, galėjo pasirūpinti Lietuvos žydų evakuacija į Rusiją. Tai kodėl okupantų valdžioje buvę įtakingi žydai nieko nedarė, kad išgelbėtų Lietuvos žydus? Vėliau jie su bėgančiais iš Lietuvos rusais pabėgo į Rusiją ir išliko gyvi. Dabar šitie nusikaltėliai gauda nusikaltėlius, kad tuo savo kaltes paslėptų.

Nieko nuostabaus, jei vienas kitas lietuvis, žiauriai nukentėjęs nuo žydų iš desperacijos įsijungė į okupantų vokiečių veiklą prieš žydus. Jie buvo nelaimingos, pačių žydų žiauraus elgesio nesąmoningam kerštui išprovokuotos aukos...

II

Ar dr. S. žino, kiek žydai 1944 m. rudenį nužudė lietuvių?

Netenka abejoti, kad tų žudikų tarpė buvo ir tokių žydų, kuriuos lietuvių nuo vokiečių išgelbėjo. Aš nemanau, kad nors vienas lietuvis žydšaudis būtų išlikęs gyvas, patiemis žydams uoliai vykdant egzekucijas. Štai viena tokia egzekucija, kurios liudininkas aš pati esu.

1944 m. vasarą išvykusi iš Kauno sustojau Galbuogių ūkyje, Raseinių aps., apie 3 km nuo Stakių miestelio. Jų kiemas šliejosi prie tankaus miškelio. Gerai neprisimenu, bet, rodos, buvo ruvųjūčio pabaigos pavakarys, kai pamatėme iš miškelio išeinančius tris ginkluotus vyrus, kurie artėjo į mus, Galbuogiai juos gerai pažino, nes tai buvo jų apylinkės žydai. Kadangi aš buvau svetima, tai jų dėmesys pirmiausia nukrypo į mane. Kaip aš, jauna mergaitė, vienui viena, be tėvų atsidūriau šioje apylinkėje? Smulkmeniškai išklausinėję apie visą mano šeimą, paprašė Galbuogius maisto. Tada, pagrasi, kad visi lietuvių, net mažiausiai žydams nusikaltę, bus nubausti, nuėjo.

Tą vakarą nedrįsime eiti į mišką. Kitos dienos rytmetį Birutė Galbuogytė, jos sesuo Gražina, brolis Mindaugas ir aš įėjome ties ta vieta, iš kur buvo išėję žydai. Ten radosme medžio šakomis pridengtą vyro lavoną. Jis buvo nužudytas — gal nukankintas. Veidas baltas sutinęs. Matėsi krauju apkrektųjų prakirimų. Tai buvo Galbuogių kaimynas, gyvenęs Kaune ir tik prieš parą sugrįžęs pas motiną į tėviškę. Atrodė, jiems buvo žinoma kada jis grįš, ir jo laukė.

Teko girdėti žmones kalbant, kad žydai, po tris ar keturis grupėmis siautė ir kitose dar rusų neužimtosiose apylinkėse. Ką pagaudavo, nukankindavo. Kur tie žydai yra dabar? Greičiausiai, pasikeitę pavardes, gyvena Izraelyje ar kur nors Amerikoje ir gauda karo nusikaltėlius...

Birutė Galbuogytė, ištėkėjusi, dabar gyvena Hamiltono mieste, Kanadoje, o jos sesuo Gražina, taip pat ištėkėjusi, gyvena Klevelande, JAV. Prieš maždaug metus prašiau Birutę Galbuogytę, kad man parašytų tų trijų žydų ir nužudyto lietuviu pavardes, bet atsakymo negavau. Negi išeivijoje nėra daugiau tos apylinkės žmonių?

Prie keliolika metų prašiau laiška į okup. Lietuvą savo buvusiai draugei, tada studijojančiai Vilniaus universitete, norėdama ką nors sužinoti apie Svedasų dvaro savininką K. Juodviršį. Atsakymą, kaip man rašė, kad nieko apie Juodviršį nežino, tikėtai apie tą žydę, kurią jis išsaugojo. Esą šimtai lietuvių žiauriai nuo jos nukentėjo, ir visos apylinkės gyventojai smerkia aklą Juodviršio humanistiką.

Tą žydę į Juodviršio dvarą atgabeno jo žmonos sesuo (mano buvusi mokytoja), kai Svedasų miestelyje ją slėpti pasidarė nesaugu, nes ji buvo labai triukšminga. Akplėšė, kai kaltino visą lietuvių tautą, kad žydų neišgelbėjo. Kai mėgindavo aiškinimais ją įtikinti, jog tai netiesa, ji delnais užsidengusi ausis šaukdavo: „Jūs, jūs, lietuvių, jūs iššaudėte žydus!“ Tačiau Svedasų dvare ji buvo išsaugota. Įsivaizduoju, kaip si žydė vėl

išskėstomis rankomis sutiko sugrįžtančius raudonarmėčius. O dvarininkas Juodviršis? Jo žmona su mažamečiais vaikučiais buvo ištremta į Sibirą. Tos žydės sulaukė draugai, buvo jo priešai...

III

Tiesiog sunku suprasti dr. S. pastangas lietuvių įtikinti, kad jie apsikaltintų žydų žudymu. Štai jo žodžiai: „1941 m. yra įvykęs nežmoniškas nusikaltimas. Kad reikia nusikaltėlius bausti, savaime suprantama. Politinė atsakomybė yra taip pat kaltė. (...) Aš nenoriu tikėti, kad mūsų tautoje nebūtų sąžinės ir Dievo jausmo. Todėl negaliu suprasti, kodėl ne vienas iki šiol rasiusių autorių nekaltėjo apie moralinę mūsų kaltę?“

Deja, dr. S. „neprisimena“, kad 1941 m. birželį įvyko nežmoniški baisūs lietuvių tautos naikinimas. Jis nereikalauja, kad lietuvių žudę pralabėtų apie savo moralinę kaltę lietuvių tautai, nesvarstų jų sąžinės ir Dievo jausmo ir nesiūlo lietuvių tautos naikintojus nubausti. Toks krikščioniškosios mėsės vienašališkas man nėra suprantamas...

IV

1983.VIII.25 „TŽ“ dr. S. rašė: „Šimtai tūkstančių mūsų tautiečių matė žydų mirtį 1941 m.“ Aš nesu girdėjusi, kad Lietuvoje būtų buvę viešų žydų šaudymo spektaklių, kuriuos būtų stebėję minios žmonių. Šimtai tūkstančių matė tikėtai į Sibirą trėmusius, turgaviečių aikštėse išmestus, išniekintus, nuogus lietuvių partizanų lavonus.

Nesuprantamai įtaigus yra dr. S. pasakymas: „Nejaugi yra tik viena pusė, t.y. kad vokiečiai žudė, o mes nesam kalti?“ Jis vartoja žodį „mes“. Tai reiškia, kad ir jis pats į tą nusikaltėlių „mes“ grupę įeina, reikalaujamas ir save prisipažinti kaltu. Tai kodėl jis neprisipažįsta, jeigu yra kaltas? Kodėl reikalauja mus, kurie žydų nešaudėme, priversti tai padaryti?

Į A. Kalniaus įrodymus, kad naciams galėjo talkinti tikėtai mažas lietuvių skaičius, o ne visa tauta, dr. S. „TŽ“ 1982.XI.11 šitaip prieštariauja: „Tai yra netiesa. Izraelyje ar kur kitur bus išleista oficiali dokumentacija apie baises įvykius ir iš jos bus galima spręsti, koks buvo lietuvių vaidmuo žydų žudyme 1941 m.“

Kam dr. S. reikalingi dokumentai? Ar žydai nesugebėjo visu 100% jo įtikinti be jokių oficialių dokumentų? Juk žydai visus savo turimus oficialius dokumentus jau paskelbė, juos įteikdami JAV teisingumo departamentui kriminaliniam skyriui (specialių tyrimų įstaigai OSI). Jie išvartė viso pasaulio tautų archyvus, įsiekdami medžiagą lietuviams ir kitų sovietų okupuotų kraštų žmonėms apkaltinti. Tačiau, net talkan pasikviesdami Sov. Sąjungos KGB, nepajėgė surasti nė posirus lietuvių, kurie būtų šaudė žydus. Ką? Paltiauską nutėisė tik todėl, kad buvo Kauno burmistras (buvimas toje pareigoje buvo palaikytas persekiojimu). Prie jo bylos net buvo pridėta tokia nesąmonė, esą vokiečiai įsteigė žydams gelbėti getus nuo lietuvių partizanų savivaliavimo.

J. Kungys buvo kaltinamas

Australijos sportininkų viešnagė

Australijos lietuvių sportininkai, pakeliui į II PLD Čikagoje, š.m. birželio 18-23 d.d. viešėjo Torontą. Šį kartą net 91 sportininkas, vadovaujamas A. Laukaitio, aplankė daug Š. Amerikos lietuvių kolonijų.

Birželio 18 d. atskridę į Torontą svečiai iš orausčio buvo autobusais atvežti į Toronto Lietuvių Namus. Priėmimo komiteto pirm. J. Gustainio pasveikinti svečiai vaišinosi p. Gataveckienės paruoštais skanumynais.

Aprūpinti turistine Toronto ir lietuviška informacija, svečiai K. Budrevičiaus buvo išskirstyti nakvynėms pas vietinius lietuvius.

Sekančią dieną svečiai ir šeimnininkai rinkosi į sporto sales. Krepšininkai išbandė jėgas su Londono, Hamiltono ir Toronto komandomis. Svečiams nelabai sekėsi, turbūt dėl kelionės nuovargio. Tinklininkai svetingoje Anapolio salėje jautėsi lyg namuose. Aktyviai sportuojant diena greitai prabėgo, o vakare vėl visi rinosi į Anapolio salėje rengiamą sportininkų susipažinimo vakarą — balių.

Po trumpo Kanados sporto apygardos vadovo R. Sondos pasveikinimo J. Gustainis įteikė Australijos delegacijai dovaną — skulptoriaus Dagio medžio skulptūrą. Padėkos žodį tarė australiečių vadovas A. Laukaitis. Menininkų vakarą atliko svečiai iš Lietuvos. Po skanios vakarienės visi linksminosi „Malūno“ muzikos lydimi. Ačiū Anapolio sodos korporacijai ir Lietuvos Kankinių paraparijų už nemokamai duotas patalpas ne tik sporto varžyboms, bet ir baliui.

Sekmadienį svečiai dalyvavo iškilmingose pamaldose visose trijose paraparijose. Po pamaldų krepšininkai ir tinklininkai tęsė varžybas, o golfinkai dalyvavo Torontto golfo turnyre. Vakare visi rinosi į „Vilnius“ paviljoną Priskelimo par. patalpose. Svečiai praleido jose nevieną vakarą. Ačiū Priskelimo paraparijai, visokeriopai rėmusiai sportininkus bei daviausiai duosnią auką svečių vakarienei Anapolio salėje apmokėti. Ačiū ir kun. P. Dilio vadovaujama evangelikų paraparijai. Neturėdami didelių patalpų, jie labai daug padėjo patarimais, moraline ir materialine parama.

Pirmadienį svečiai, K. Budrevičiaus ir Z. Bersėnaitės lydimi,

išvyko pasigrožėti Kanados gamta ir vienu iš gražiausių pasaulio vaizdų — Niagaros kriokliu. Grįžę Torontan, svečiai vaišinosi Pr. Bernecko suorganizuotame priėmime „Molsono“ alaus darykloje.

Antradienį svečiai, adv. Algio Pacevičiaus lydimi, lankėsi Torontto miesto rotušėje, kur labai gražiai atstovavo lietuviams. Ten australiečiai kalbėjosi ir su kanadiečių spaudos atstovais. Lietuviams reikšmingas pokalbis buvo atspausdintas „The Toronto Sun“ dienraštyje 1983.VI.22.

Popietėje bei vakare Toronto Lietuvių Namai užėmė lyg bičių avilys. Besilinksminant ir besportuojant laikas greitai prabėgo. Liūdnas atsisveikinimo akimirksnis Lietuvių Namuose pralinksminio A. Blauzdžiūnas, visus vaišindamas nemokamais gėrimais. Labai nuoširdūs ačiū Torontto Lietuvių Namams už nemokamai duotas patalpas bei visokeriopą pagalbą.

Australijos sportininkų viešnagė buvo tikrai gražus tautinis įvykis. Už jo pasisekimą ypatinga padėka tenka plačiajai Torontto lietuvių visuomenei. Ačiū Jums už nakvynes, už gražų lietuvišką vaišingumą, parodytą svečiams. Ačiū Kanados Lietuvių Bendruomenei, Kanados Lietuvių Fondui, Torontto Lietuvių Namams, Priskelimo paraparijos ir „Paramos“ bankeliams už piniginę paramą (iš viso organizacijos suaukojo \$3,600.00).

Ačiū už aukas Montrealio, Hamiltono, Torontto, Edmontono bei Čikagos lietuviams (aukų lapais buvo surinkta \$1,910.00). Iš viso buvo sutelkta \$7,336.00. Pajamos viršijo išlaidas \$234.37, kurie perduoti Kanados sporto apygardai. Ypatingos padėkos užsitarnavo ir visas 22 asmenų svečiams priimti komitetas. Dėkoju už labai didelę asmeninę pagalbą kun. Aug. Simanavičiui, OFM, kun. J. Staškui, kun. P. Diliui, adv. A. Pacevičiui, P. Berneckui, A. Bumbului, V. Dauginiui, A. Vaičiūniui, K. Budrevičiui, A. Balniui, A. Blauzdžiūniui, V. Bačeniui, S. Krasauskiui, K. Šapokiniui, B. Savickui, E. Stravinskiui ir visiems, visiems kuo nors prisidėjusiems prie Australijos lietuvių sportininkų sutikimo bei priėmimo Torontte.

Rimas Sonda,
Kanados sporto apygardos vadovas

Rochester, New York

SV. JURGIO PARAPIJAI 75 METAI. 1983 m. sausio 8 d. Ročesterio lietuvių katalikų Sv. Jurgio paraparija suėjo 75 metai. Ši reta suaktis buvo pradėta minėti įvairiais religiniais ir kultūriniais renginiais, nuo pat suakties dienos. Dar yra likusi pati pagrindinė data — spalio 23 d.

Minėjimas prasidės 11 v. Mišiomis paraparijos šventovėje. Dalyvaus vietos vysk. M. Clark ir vysk. V. Brizgys, lietuvių pranciškonų provincijolas P. Baltakis, OFM, ir kt. Giedos vietos lietuvių choras, vad. Jono Adomaičio, sol. Gina Capkauskienė, sol. Birutė Čypienė ir sol. Vyt. Žmuidzinas. Vargonais gros R. Obalis.

430 v.p.p. Mapledale Party House, 1021 Maple St., bus pokylis su plačia menine programa. Įgirsime J. Adomaičio vadovaujamą chorą dainuojanti ir kartu su solistais Gina Capkauskiene, Birute Čypiene ir Vyt. Žmuidzinu atliekant St. Šimkaus „Atsisveikinimą su tėvyne“. Be to, G. Capkauskienė, viešnia iš Montrealio, padainuos arijų ir operų „Traviatą“ ir „Lucia Lammermoor“ ir lietuvių liaudies dainų. Akompanuos R. Obalis. „Lazdyno“ šokėjai, vadovaujami Jadvygos Reginienės,

dėl netikslios gimimo datos ir vietos. Tačiau visai neseniai amerikiečių laikraščiuose buvo rašyta, kad žydai, siekdami patekti į valdžią, pasikeičia vardus bei pavardes, kad paslėptų žydišką kilmę ir būtų išrinkti. Ar tai ne didesnis kriminalas? Bet dėlto žydai nėra nei teisiami, nei baudžiami.

Tie „oficialūs dokumentai“ dažnu atveju yra žydų ir KGB melas, paremtas milijonais. Už milijonus galima ir papirkti, ir nupirkti, ir išpirkti, o žydai milijonų turi...

Žydų naikinimas pasibaigė prieš 40 metų. Lietuvių tautos naikinimas — tebevyksta. Ateityje bus atrasti nauji masiniai lietuvių kankinių kapai, nauji sarašai Sibiro tremtinių ir nukankintų psichiatrinės ligoninės, iškilus naujos lietuvių kankintojų pavardės. Tad ne žydai, bet lietuviai išleis oficialią dokumentaciją apie baises įvykius, iš kurių bus galima spręsti, koks buvo žydų vaidmuo lietuvių kankinime ir naikinime nuo 1939 m. (Bus daugiau)

pašoks tautinių šokių. Vakaro vedėjas — prof. dr. Antanas Klimas. 6.45 v.v. — vakariene, grojant orkestrui ir dainuojant.

Šiose iškilmėse laukiami visi Ročesterio ir apylinkės lietuvių ar betkada gyvenę Ročesteryje.

„SV. JURGIO PARAPIJA IR ROČESTERIO LIETUVIAI“ Tokiu pavadinimu jau baigiama spausdinti ne tik Sv. Jurgio paraparijos 75 metų, bet ir visų Ročesterio lietuvių 80 metų istorija. Knaga gausiai iliustruota ne tik nuotraukomis iš pirmųjų ateivių gyvenimo, bet ir iš pastarųjų dienų veiklos. Kadangi parapariją sumanė organizuoti tik atvykę jauni pirmieji ateiviai, todėl ir šios vietovės lietuvių istorija nėra išskirta iš vietos paraparijos istorijos. Jie veikė ir veikia vieni kitus paremdami ar papildydami. Todėl šalia paraparijos 75 metų istorijos plačiai yra aprašomos ir Ročesterio lietuvių 80 metų visuomeninės gyvenimas.

Prie knygos išleidimo jau yra prisidėjęs gana gražus būrys paraparijiečių. Patys stambiausi: dr. Bernard Platt-Plataks (buv. veikliu paraparijiečių sąnūs) su \$1,000, po \$500 aukojo Marija Kislauskaitė ir DeVonis. Kiti aukojo mažesnes sumomis, įamžindami savo tėvus, mirusius vyrus ar žmonas bei draugus.

KITOS ŽINIOS. Birutė Litvinienė, augtesnės mokyklos mokytoja, praėjusios vasaros atostogas praleido V. Vokietijoje ir P. Europoje. — Petras Matukas, veiklus vietos lietuvis, šios vasaros atostogas praleido V. Vokietijoje, Šveicarijoje, Olandijoje ir D. Britanijoje. — Kun. Justinas Vaskys, OFM Sv. Jurgio paraparijos klebonas, šį pavasarį po sunkios širdies operacijos jau yra pilnai pasveikęs. Vieno mėnesio atostogas praleidęs Maine pajūrio vasarvietėje, dabar rūpinasi Sv. Jurgio paraparijos 75 metų sukakties iškilmėmis, pasitelkęs gausų būrį jaunųjų paraparijiečių. — Algis ir Eugenija Bultisai susilaukė pirmagimės dukrelės. Abu yra veiklus visuomenininkas lietuvių gyvenime. — Arnoldas Ollis neseniai atidarė skaitytuvų (kompiuterių) parduotuvę „Micro World“, 531 E. Ridge Rd. Atsilankiusius supažindina ne tik su naujausiais modeliais, bet ir teikia patarimų, kuris skaitytuvus kuriai profesijai ar asmeniui pranašesniais. A. Ollis ir jo žmona Danutė Krokytė yra veiklus visuomenininkas lietuvių gyvenime. — Juozas Jurkus, vietos ALT ir BALFO pirmininkas, 6 savaitėmis išvykęs į V. Vokietiją. — a.s.b.

Poetas regėjo erdvių pasaulį

Adomas Mickevičius, jo gyvenimas ir vizijos

STEPAS VARANKA

Adomą Mickevičių savinasi guda, lietuviai ir lenkai. Kokios iš tikrųjų buvo kilmės, tiksliai nėra nustatyta. Teko skaityti viename lenkų "Kultūros" straipsnyje, kad jo gyslo buvo ir žydiško kraujo. Savo kūrinis rašė lenkų kalba apie Lietuvą. Save laikė DL Kunigaikštijos piliečiu, kilusiu iš Rymvydų-Mickevičių giminės, atsikėlusios XVII š. j Naugarduką.

A. Mickevičius gimė 1798. XII.24 Zaoso vienkienyje prie Naugarduko. Tėvas — Mikalojus, advokatas, motina — Barbora Majevskaitė turėjo 5 vaikus. Adomas buvo antras. Poeto tėvas buvo Tado Kosciūškos karys. Vaikus auklėjo patriotiškai.

Adomas vaikystės ir ankstyvos jaunystės metus praleido gražioje Naugarduko apylinkėje tarp vietos gyventojų. Vėliau per visą savo adringą gyvenimą grįždavo mintimis į numylėtą gimtinę — Lietuvą. Vedė Celiną Simanovską 1834 m. ir su ja turėjo 6 vaikus.

Studijos Vilniuje

Adomas, atvykęs į Vilnių studijuoti, apsigyveno pas dekaną Juozą Mickevičių, kuris rėmė neturtingus studentus. Netrukus susipažino su Tomu Zanu ir Juozu Jezovskiu, įstojo į slaptą filomatų sąjungą. Tuo laiku Vilniaus universiteto kuratoriumi buvo kunigaikštis Adomas Čartoriskis.

Kai Rusijos caras Aleksandras I tapo Lenkijos karaliumi, Lietuvoje po Napoleono nesėkmės Rusijoje užsiviešpatavo neviltingas laikotarpis. Pirmiausia tai pajuto moksleiviai, studentai ir spauda. Steigėsi įvairios slaptos organizacijos. Viena jų buvo "szubrawcow" (ne-naudėlių) draugija, remiama mokslininkų, kaip Andrius Sniadeckis ir kiti. Ji skleidė masonų ir laisvamanių idėjas. Aleksandras, kad pakreiptų minėtų organizacijų judėjimą į ramesnę veiklą, pats įstojo į masonus. Lietuvos masonai veikė viešai. Iš jų vėliau dalis jaunimo pasisalinio ir pasivadino filomatais. Adomas veikė toje organizacijoje iki jo išvykimo į Kauną. Toji filomatų draugija nebuvo gausi, nors kandidatų netrūko. Ji nutarė įsteigti kitą — filaretų draugiją, kuri greitai augo narių skaičiumi ir savo veikla.

Adomui Vilnius buvo labai mielas miestas. Čia formavosi jo asmenybė, čia prasidėjo jo kūryba, čia buvo išleistas jo pirmos knygos. Prie jo asmenybės formavimo daug prisidėjo literatūros, istorijos ir kalbų studijos.

Mokytojas Kaune

Baigęs studijas Vilniaus universitete 1819 m., A. Mickevičius atvyko į Kauną vos su keliais rubliais kišenėje. Čia turėjo atlikti prievolę kaip mokytojas keturklasėje mokykloje už gautą studijų metu Vilniuje stipendiją. Dabar ten Kaune yra Adomo Mickevičiaus vardu pavadinta vidurinė mokykla.

Pedagogo darbas Adomui nebuvo mielas. Kaune jis nesuradė draugų. Laiške vilniečiams skundėsi: "Jisivaizduokite, nuo atvykimo į Kauną iš nieko neišgirdau: Adomai! Niekas jam nenusiųpsojęs, niekam nuosirdžiai nepaspaužęs rankos. Iš mokyklos grįždavęs dažnai įsirdęs ir supykęs."

Jieškojo paguodos knygose ir kūryboje. Pradėjo savarankiškai mokytis anglų kalbos. Su žodyno pagalba skaitęs Bajorą ir Šekspyrą ir vokiečių veikalus.

Savo kūrybos vaisius Adomas siuntė vilniečiams. 1819 m. sukūrė "Adomo dainą", kuri tapo filomatų himnu. Adomas rašė: "Kas niekint žmogų drįsta, pats niekas bus rytoj". Kaune sukūrė "Lelijas", "Marilės kalvą", "Odę jaunystei" ir kt. Kaune pradėjo kurti "Gražią", "Vėlines" ir kitus veikalus. Labai skaudžiai pergyveno motinos Barboros mirtį ir nelaimingą meilę Marilei Vereščikaiitei.

Kauniečiai dažnai matydavo susimąstiusį poetą prie Kauno pilies griuvėsių. Daug valandų praleidavo prie Nemuno ir Neris pakrančių. Ne-

mažai valandų praleisdavo Kauno Ažuolyno slėnyje prie Girstupio upelio. Adomui nepaprastai patiko toji rami, paslaptinga vieta, kuri "Gražinoje" taip skamba:

Yra slėnys prie Kauno netoli, — Undinės ten kas vasarą, kas šviesią Geles ir veją žaliąją patiesia. Atsigrožėt slėniu negaliu.

(Vertė Justinas Marcinkevičius)

Tame slėnyje yra didokas akmuo su poeto iškaltais "A.M. 1823" inicialais. Slėnys pavadintas Adomo Mickevičiaus vardu.

Suėmimas ir teismas

Poetas Vilniuje patyrė ir nemalonumų. Prasidėjo nuo smulkmenos. Vienas studentų, rodos Plateris, užrašė: "Vivat Konstancija", Cechvic pridėjo — "Konstitucija", kiti prirašė — "saldi lenkams".

Universiteto vadovybė studentus, kurie buvo įmaišyti tame "pokšte", uždare 3 dienomis tik su duona ir vandeniu. Po to ant dominikonų vienuolyno sienų pasirodė įvairūs tautiniai užrašai. Tardymo komisija, vadovaujama Novosilcovo, pradėjo tardymus.

Rektorius Twardowski taip pat buvo suimtas. Rasti nusi-kaltę buvo išsiusti į tremtį Rusijon. Pirmasis buvo Jankovskis. Pas jį rado eilėraščių apie ištvirtus carienės Katarinos gyvenimą. Jankovskis išdavė visus draugus. Tada buvo suimtas ir Adomas Mickevičius. Tardymai vyko bazilijonų vienuolyne — kalėjime. Tardymo metu paaiškėjo, kad Kraziuose veikia "Juodųjų Brolių Draugija". Jos steigėjas Jančevskis buvo išsiustas į kariuomenę. Kėdai-niuose du mokiniai už atsisau-rinčių lėpymą ant sienų buvo suimti ir išsiusti į Sibirą iki gyvos galvos. Suimtieji filomatai ir filaretai taip pat buvo išsiusti į Rusiją. Adomas buvo rastas kaltais ir ištremtas iš Lietuvos. 1824-1829 m. gyveno Maskvoje, Pet-rapilyje, Odesoje ir Kryme. Prieš tremtį, užtariant Lele-veliui, Adomas buvo laikinai išleistas. Nuvykto į Kauną at-sisiveikinti su dr. Kovalska. Aplankė Palangą, kur pirmą kartą savo gyvenime pamatė jūrą. Kalėjime poetas buvo išlaikytas 6 mėnesius.

A. Mickevičiaus 1829 m. iš-spausdinta Rusijoje baladė "Trys Budriai" labai išpopu-liarėjo ir buvo verčiama ir įvairias kalbas. Prieš Lietu-vą atgaunant nepriklausomy-bę, Vilniuje Vileišiai — Pet-ras, Antanas ir Jonas buvo va-dinami "Trimis Budriais", vė-liau taip buvo vadinami ir Bir-žiškos — Mykolas, Vaclovas ir Viktoras. Sakoma, kad pirmas Adomo baladę "Trys Budriai" į rusų kalbą išvertė Puškinas. Jo vertimas taip skamba: "Tri u Budrysa syna, kak i on, tri litvina".

"Konrade Valenrode" A. Mickevičius su skaudancia širdimi skundėsi:

Svetur, vienatvėj, mano dienos
merkias,
Ir neturiu, deja, kam dainą skirti.
Del Lietuvos es akis išvertęs,
Bet, jei norečiau teisiškai numirti,
Aš nežinau, į gimtą savo šalį
Kurį turėčiau pasirinkt takelį.

(Vertė V. Mykolaitis-Putinas)

Tremtiniais visa, kas pri-mindavo Lietuvą, buvo bran-gu, miela ir graudu. Ištremti vilniečiai savo pavardes lie-tuvino: Budrevičių vadino Budrių, Daškevičių Daškumi, Mickevičių Mickumi, Petraške-vičių Petrošiumi. K. Daške-vičius-Daškus 1828 m. rašė iš Maskvos poeto pažįstamai C. Simanovskai, kad jie vieną dieną su Adomu pietavę pas Kazlauskus, kur buvo muzi-ko ir dainų. Kai jie išgirdo lietuviškas dainas, širdis su-virpėjo ir kvapą užėmė krūti-nėje.

Ateities vizijos

Iki šiol bemaž nebuvo žino-ma, kad romantikas poetas bandė rašyti eiliuotą apysaką apie 2000 metus. Būdamas tremtyje, 1829 m. turėjo jau pradėtas tris projektus — "His-toire de l'avenir" — ateities istoriją prancūzų kalba. Rasta 30 puslapių poeto pradėtos būsimos erdvių eros istorijos. Poeto artimas bičiulis Odynė-laiškas savo draugui Korsakui rašė apie poeto padarytą toje

sirtyje pažangą. Toji knyga, atrodo, nebuvo išleista. Ody-nieco laiškuose užtikinkami tos knygos "recenzijos" trupinė-liai. Pvz. A. Mickevičius tais laikais, kai pasaulyje buvo vos tik 18 km geležinkelio tarp Stocktono ir Darlingto-no, pranašavo, kad greitai lai-ku visas pasaulis bus išraižy-tas geležinkelio tinklu.

Poetas savo ateities vizijų knygą pradeda nuo 2000 metų. Jis mato naują pasaulį erdvė-j, kur atsiranda nauji mies-tai ir susisiekimas tarp pla-netų. Autorius buvo išjuok-tas dėl tų fantastiškų prana-šavimų. Spėjama, kad išvykęs iš Rusijos, jis nutraukė tos knygos rašymą. Apie tai rašo-ma Henriko Szypero knygoje "Adam Mickiewicz — poeta i człowiek czynu" (Adomas Mickevičius — poetas ir veiklos žmogus).

Vakaruose

1828 m. gavęs iš valdžios lei-dimą, A. Mickevičius išvyksta į Vakarus. Aplankė Romą, Ber-lyną, klausė universitete He-gelio paskaitų. Weimare aplan-kė Goethe, dalyvavo "Fausto" operoje. Po to išvyko į Šveica-riją, Italiją, lankė poetus ra-šytojus ir menininkus. Sužino-jęs, kad tėvynėje vyksta suki-limas, grįžo jame dalyvauti. Deja, sukilimas buvo numal-sintas su didelem aukom. Po skaudžios sukilimo tragedi-jos poetas sukūrė naujų da-lykų: "Reduta", "Ordona", "Pulkinkino mirtis", "Nakvy-nė", "Kareivio daina" ir kt.

Po nesėkmingo sukilimo parašė III dalį "Vėlinių". Su grupe draugų pabėgėlių išvy-ko į Paryžių, kur dėstė Col-lege de France slavų kalbas. Paryžiuje sukūrė vieną di-džiausių savo kūrinių "Pan Tadeusz". Tame eiliuotame veikale yra sudėta bemaž vi-sa Lietuvos-Lenkijos istori-ja. Nuo 1849 m. redagavo tarp-tautinį laikraštį "Liaudies Tribūna", kuris kovojo už pa-vertę tautų laisvę.

1848 m. revoliucija Prancū-zijoje, vadinama "tautų pavasariu", sukėlė naujų vilčių. Adomas išvyko Italijon organi-zuoti lenkų dalinių, kurie ko-votų už pavergtį tautų laisvę. Deja, iš tų svajonių niekas ne-išėjo.

Grįžęs į Paryžių, A. Micke-vičius gavo menkai apmoka-mą bibliotekininko tarnybą "Bibliothèque de l'Arsenal". Ten jis gavo drėgną ir šaltą butą, kuriame apsigyveno su šeima: sergancia žmona Celi-na, 19 metų dukra Marynia, sūnum Vladu ir 4 metų Juozu-kui. Celine sirgo neišaiškint-ta liga, buvo, be to, psichiškai nesveika. Visą laiką gulėjo lovoje.

Vaikų mokytojas — žemaitis

Adomas, būdamas Paryži-uje, susirado žemaitį Korylskį, kuris prižiūrėjo ir mokė jo vai-kus. Korylskis dažnai kalbė-davo savo krašto kalba ir su vaikais. Pas poetą dažnai va-karais ateidavo jo draugai: Aleksandras Biergiell, Ignas Klukovskis, Aleksandras Chodzko ir kiti. Vieną vėlyvą vakarą svečiai išgirdo iš ser-gancios žmonos kambario Ado-mo dukters Marynos dainą:

Atejo žalnieris per lauką,
O mūsų niera kam išjoti.
Tatuszys senas, brolis jaunas.
O mūsų niera kam išjoti...

Tai buvo daina, kurios vai-kus išmokė Korylskis. Duktė vėliau tapo dainelė paklotoj lenkiškai. Taip rašo Leslaw M. Bartelski knygoje "Mickie-wicz na wschodzie", išleisto-j Lenkijoje. Adomo žmona Ce-lina mirė 1854 m., turėdama 42 metus.

1855 m. A. Mickevičius iš-vyko su žydu Armand Levy, geru draugu, į Konstantino-polį organizuoti lenkui-pašai Sadykui ir kunigaikščiui Car-toriskui lenkų dalinių-legi-jonų.

Neilgai Adomui teko toli-muose rytuose veikti tarp ne-sugyvenančių veikėjų — užsi-krėtė siaučiančia cholera ir mirė 1855.XI.26. Prie mirstan-čio poeto buvo pakviestas kun. Lavrinavičius, gydytojai Gem-bickis, Drozdovskis, Narke-vičius ir Sostakovskis. Mir-ties liudininkais buvo taipgi namų šeimininkė Rudnicka, Levy ir Sluzalskis. Laidotu-

Istorikas JONAS DAINAUSKAS kalba apie Basanavičiaus "Aušrą" Lituanistikos Instituto suvažiavime Toronte. Nuotr. B. Tarvydo

Istorinio pagarbumo knygos

1883-1886 m. leista "Aušra" perspausdinta dviejuose tomuose 1983 metais

ALGIRDAS GUSTAITIS

Yra knygų, kurių pilnokas aptarimas, įvertinimas sun-čiai įmanomas dėl jose su-kaupyt žinių, duomenų. O jei pridėsime, kad tos knygos iš-leistos lietuviškos spaudos draudimo laikotarpiu, maž-daug prieš 100 metų, turėsi-me dar pagarbesnį žodyną.

1883 m. Prūsų Lietuvoje pra-dėtas spausdinti žurnalas "Aušra". Jame įrašyta: "Laik-rasztis, išleidžiamas per Dra. Basanawiczu. Del redakcijos atsiliepia J. Mikszas Ragai-nėje".

Per 100 metų "Aušros" nu-meriai sudilo, išsimėtė, buvo sunaikinti, o likusieji eg-zemplioriai buvo laiko dulkii pagrauzti. Kas daryti, kaip iš-saugoti tokias brangias kny-gas?

Dabar okupuotoje Lietuvoje rusai stengiasi sunaikinti lietuvių tautos praeitį deramai primenantįs duomenis. Taigi jie tokio rinkinio nepakartos. Gi užsienio lietuviams atrodė nepelningas reikalas, be to, labai varginantis.

Užsienio lietuvių laimei Či-kagoje gyvena Alicija Rugytė, pagrindinė Lietuvių Istorijos Draugijos asis. Jinai, pasita-rusi su kitais nuosirdžiais is-torikais, nutarė įvykdyti didįjį sumanymą — išleisti "Auš-rs" numerius dviem tomis.

Kas lėšomis parems išleidi-mą, įrišimą, kas vykdys pla-tinimą, viskuo rūpinsis? Tokių organizacijų, tokių asmenų nerasta. Visą "Aušros" lėšų telkimo našta pasiėmė Alici-ja Rugytė. Ji ir kiti istori-ka sugaudė reikalingus žur-nalo numerius, gražiai sutvar-kė. Istorikas Jonas Dainaus-kas pavyzdinai parengė, pa-rašė "Aušros" apžvalgą, suda-rė labai keblų anais laikais buvusių bendradarbių slapy-vardžių bei jų vartotų pavie-nių raidžių aiškinimą.

A. Rugytė ėmė rinkti prenu-meratams būsimiems "Aušros" tomams. Paskiri žmonės netgi pridėjo daugėliau, o Jonas Markvaldas mieliai paklojo visą tūkstantį dolerių. Aš turėjau retą progą tą asmenį sutikti kaip tik aukos dieną. Jis kukliai atsakė, kad tuo iš-

vės įvyko 1855.XII.31. Išeinan-tis Konstantinopolį prancūziš-kas laikraštis "Journal de Constantinopol" pranešė apie poeto laidotuves. Karstas bu-vo palydėtas iki uosto, kuria-mo stovėjo pašto laivas "Euf-rat". Iš Prancūzijos Adomo palaikai 1890 m. buvo perga-benti Lenkijon į Vavelį, prie karalių ir kunigaikščių poil-sio vietos.

(Šį straipsnį rašant naudo-tasi: Leslaw M. Bartelski, Mic-kiewicz na wschodzie, lenkų laikraščiu "Gwiazda Polarna" 1980.II.9 ir V. Junevičiaus straipsniu seiniškėje "Auš-roje" 1980 m. I nr.).

dalies nori atsilyginti lietu-vių tautai ir nepriklausomai Lietuvai, jam davusiai išsila-vinimą ir teisingą gyvenimo kryptį.

Surinkusi pirmuosius tūk-santčius dolerių, Alicija nuskubėjo pas Čikagoje ir visame laisvame pasaulyje garšų spauštuvinką dr. Mykolą Morkūną. Išsisą įsiai ar ne? Priims tokį margą, sudėtin-gą spausdinimą ar ne? Kada padarys?

M. Morkūnas priėmė keblų "Aušros" komplektų perspaus-dinimą ir nuostabiai greitai 1983 metais perspausdino du "Aušros" tomus. Pirmasis — 734 psl., antrasis — 760 psl. Puikiai įrišti mėlynos spal-vos drobėje, aukso spalvos raidės.

"Aušros" I tome yra dr. Jono Basanavičiaus ir Juozo Mikšo atvaizdai, II t. pradžio-j — atvaizdai Jono Šiūpo ir Martyno Jankaus. Tai keturi asmenys, nepaprastai daug rūpinęsi, kad pasirodytų "Aušra".

Leidinio II t. yra vertingu, senų piešinių, iliustracijų. 647-741 psl. spausdinama stu-dija antrašte "Aušra" ir jos ga-dynė", parengta Jono Dainaus-ko. Ji pateikia įvairių duome-nių apie "Aušrą", jos bendra-darbius. Psl. 742-752 — bend-radarbių nuotraukos, net 74.

Leidinio patarėjas prof. Jo-nas Račkauskas. Knygos paba-igoje mecenatų, aukotojų, pre-numeratorių sąrašai, įgalinu-sie išleisti du "Aušros" tomus.

Knygų kaina nepažymėta, bet tai neturėtų sulaikyti nuo jų pirkimo. Galima rašyti tie-siai Lietuvių Istorijos Draugi-jai, 6547 S. Washtenaw Ave., Chicago, Illinois 60629, USA, arba Lithuanian Historical Society, 10425 S. Kenton Ave., Oak Lawn, Illinois 60453, USA.

Knygos vertos turėti, kitiems dovanoti.

Senų laikų lietuvis kanklininkas — dail. DAGIO medžio skulptūra

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Bendroji lietuvių dailės paroda lapkričio 4 d. bus atidaryta Čika-goje, antrojoje Čiurlionio Galeri-joje, Inc., 4038 Archer Ave. Daly-viams bus paskirtos trys prem-ijos: dail. M. Šileikiui \$500 — už ta-pybą ar skulptūrą, Čiurlionio Ga-lerijos, Inc. \$300 — už bet kurios technikos kūrinių, dail. T. Petrai-čio \$200 — už akvarelę ar grafiką. Visais šio parodos reikalais rašy-ti dail. M. Šileikiui, 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629, USA, arba skambinti tel. (312) 434-6155.

Mažajame Zalcburgo festiva-lyje buvo atliktas kompoz. Erno Kreneko "Antrasis koncertas violončelei ir simfoniniam orkestrui", sukurtais 1982 m., užsakytas Aust-rijos radijo tinklo. Koncertą at-liko simfoninis radijo orkestras, diriguojamas Hanso Zenderio, ir žymusis violončelistas Dovydas Geringas, kilęs iš Lietuvos. Da-bar jis gyvena ir dirba dėstytoju Augštojoje Luebecko muzikos mokykloje. Koncertuose D. Ge-ringas visada pabrėžia lietuvišką savo kilmę.

Los Angeles jaunimo grupė "Vi-va, Europa", prieš keletą metų su savo spektakliais sėkmingai aplankiusi kelias lietuvių koloni-jas, vėl žada pradėti kūrybinę sa-vo veiklą. Praėjusią vasarą divi šios grupės dalyvių poros sukūrė lietuviškas šeimas. Šv. Kazi-merio parapijos šventovėje rug-pjiūčio 13 d. buvo suatukti akom-paniatorius Rimas Polikaitis ir Ramutė Juškaitė, rugpjūčio 20 d. — sol. Vita Polikaitytė ir Vyte-nis Vilkas. Buvo nutarta atgaivin-ti grupės "Viva, Europa" veiklą ir sekančiais metais praušti kom-poz. Giedros Gudauskienės opere-tės "Aldona" premjerą. Libreto autorė yra Rūta K. Vidžinienė. Ši dviejų moterų kūrinių režisuos D. Bauskaitė-Mazeikienė.

Poeto Petro Karuzos raštus "Draugo" spauštuvei Čikagoje įteikė jo brolis Kazys Karuza. Velionis P. Karuza, gimęs Ang-lijoje 1906 m. balandžio 17 d., su tėvais grįžęs Lietuvon 1912 m., mirė Kaune 1933 m. kovo 15 d. Jis studijavo lietuvių ir prancū-zų literatūrą, pedagogiką ir psi-chologiją Kauno universitete, dirbo "Ryto" redakcijoje, bend-radarbiavo kituose laikraščiu-se, rašė ir spausdino savo eilė-raščius. Vienintelis jų rinkinys "Giesmės apie daiktus ir žmones" buvo išleistas 1933 m. po jo mir-ties. Rinkinį redagavo B. Bra-zdžionis, biografiją paruošė M. Jurkynas. Į dabartinį P. Karuzos raštų leidinį yra įjungtos "Gies-mės apie daiktus ir žmones", poe-to biografija, kritikos straips-niai, nekrologai ir atsiminimai. Šią apie 400 psl. turėsančią kny-gą redagavo poetas Bernardas Brazdžionis ir rašytojas Antanas Vaičiulaitis.

Oskaro Milašiaus rinktinį raštų tomą anglų kalba ruošiasi iš-leisti amerikiečių leidykla "The Lindisfarne Press", RD 2, West Stockbridge, MA 01266, USA. Leidykla priklauso to paties pavadinimo draugijai, kuri valdžios įstaigose yra įregistruota kaip pelno nesiekianti auklėjimo ir kul-tūros organizacija. Mūsų prancū-ziskai rašiusio poeto, metafiziko ir Lietuvos diplomato Oskaro Mi-lašiaus rinktinį raštų tomą "The Nobel Traveler O. V. de L. Mi-losz — Poet — Philosopher — Mystic" bus įjungti du metafizi-čiai jo veikalai "Ars Magna" (Di-dysis menas) ir "Les Arcanes" (Slėpiniai), anglų kalbon išvers-ti jo gimnaziinio poeto Česlovo Mi-lašiaus (Czesław Miłosz), litera-tūrinės 1980 m. Nobelio premijos laureato. Jis taipgi parafė įvadą, pateikdamas biografinę informaci-ją apie Oskarą Milašių, asmeni-nius s a v o prisiminimus. Kny-gą papildys 36 O. Milašiaus eilė-raščiai, kuriuos anglų kalbon iš-vertė — Christopher Bamford, David Gascoyne, John Peck, Ken-neth Rexroth ir Edouard Roditi. Priedan bus įjungti ir tų eilėraš-čių prancūziški originalai. Knyga turės apie 450 psl. Jai išleisti rei-kės apie \$15.000. Leidėjai talpon pakviestą Lietuvos pasiuntinįbe Vašingtone, finansinės paramos paprašė JAV LB kultūros tarybą. Ji yra būtina, nes iš kitų šaltinių buvo gautas tik trečdalis išleidi-mui reikalingos sumos. Jieškoma rėmėjų ir skaitytojų paramos, ku-rion turėtų įsijungti ir lietuviai, pasinaudodami leidyklos adresu. Lig šiol Oskaras Milašius mažai buvo žinomas angliškai kalbančia-mo pasaulyje, kurin jam dabar ke-lius atvertų rinktinį raštų tomą anglų kalba.

Liaudies Meno Draugijos Šiau-lių skyrius surengė dvi savaites trukusią kūrybinę akmentasių stovyklą Kalniškių kaime, kuria-mo augo, gyveno ir rašė poetas Jonas Kriščiūnas-Jovaras, popu-liarios dainos "Ko liūdi, berže-li?" autorius. Išraikingas skulp-tūras šioje stovykloje sukūrė: A. Martinaitis — "Muzikantą", J. Liaudanskas — "Lietuvaite", A. Ganusauskas — "Mergaitė". Skulptūrų rinkinys atidarytas li-teratūros vakaru, kuriame buvo dalijamasi atsiminimais apie Jo-varą, klausomasi Šiaulių literatū cėlėraščių.

Vilniečių pirmą kartą aplan-kė A. Upyčio dramos teatras iš Rygos, vadovaujamas aktorius ir rež. A. Janušano. Rugsėjo 29 — spalio 2 d.d. svečiai suvaidino J. Bondarevo romano "Pasirinki-mas" inscenizaciją, M. Bulgakovo "Moljerą", prancūzo J. Zamiako pjesę "Ponas Hamilkaras", italo E. Skarpetos komediją "Varguo-menė ir augštuomenė". Savo kūry-bos vakarą svečiai iš Rygos su-rengė Vilniaus meno darbuotojų rūmuose.

Apžvalginę savo grafikos kū-rinių parodą Vilniuje surengė dail. Valerijonas Galdikas, š.m. rugsėjo 12 d. sulaukęs amžiaus šešiasdešimtmečio. Jis yra atida-vęs nemažą duoklę propagandai, tokiais ciklais, kaip "Leninas Vil-niuje", "Lenino keliu", bet labiau-siai pasizymėjęs Maiironio, V. Krė-vės, P. Cvirkos, E. Miczelaičio, V. Bubnio bei kitų rašytojų kny-gų iliustracijomis. Šiuo metu ruo-šiasi iliustruoti K. Donelaičio "Metus" ir J. Baltušio "Sakmę apie Juza".

Kelmės rajono kraštotyrininkai renka medžiagą apie savo liau-dies meistrus. Jie jau užrašė Juo-zo Liaudansko atsiminimus, nufo-tografavo jo skulptūras iš akmen-s. Kraštotyrininkų ekspedicija vasa-ros mėnesiais surinko informaciją apie 13 rajone gyvenančių liaudies meistrų, nemažai jų kūrinių, kurie papildys Kelmės kraštotyros muzėjaus fondus. Ekspedicija už-baigta liaudies meistrų švente, jų kūrinių paroda.

Vilniaus "Dailės" salonas lan-kytojus pakvietė į pirmąją asme-ninę dail. Algio Kariniausko ta-pybos darbų parodą, kuriai jis bu-vo sutelkęs apie 50 paveikslų — peizažų, portretų, naturmortų. Dail. A. Kariniauskas yra Vilniaus dailės instituto auklėtinis, anks-čiau dalyvavęs respublikinėse bei sąjunginėse tapybos, scenografi-jos, plakato parodose. Jis yra su-kūręs scenovaizdžius trylikai spek-taklių.

Vilniaus dramos teatras 44-jį savo veiklos sezoną pradėjo gast-rolėmis rugpjūčio mėnesį, aplan-kydamas Biržus, Rokiškį, Zara-sus, Lazdijus, Telšius, Šiaulius bei mažesnius miestelius. Dar-bas savo sezone buvo pradėtas rugsėjo 24 d. vilniečiams dar ne-matyta anglų dramaturgo J. Os-borne dviejų dalių pjesė "Kome-diantas", jau suvaidinta Šiauliuo-se. Premjerą paruošė vyr. rež. H. Vancevičius, scenovaizdžius sukūrė Vilniaus operos ir baleto teat-ro dail. H. Ciparis, muziką — kompoz. F. Latėnas, pagrindinius vaidmenis — J. Janušankaitė, A. Chadaravienė, V. Tomkus, R. Kirkilionytė, A. Žebrauskas. Nau-jąjį teatro repertuarą jau papildė buojuo rež. R. Tumino ir vyr. dail. V. Idzelytės paruošta amerikiečių Tennessee Williams pjesė "Katė ant įkaitusio skardinio stogo".

Premjerų sąrašas yra įtraukta A. Vampilovo drama "Praėjusią vasa-rą..." (rež. A. Lapėnas, dail. M. Percovas), A. Ostrovskio "Kiekvienam gudruoliui pakanka kvailumo" (rež. H. Vancevičius), M. Bulgakovo "Moljeras" (rež. I. Bučienė). Lietuviškos dramatur-gijos spraga tikimasi užpildyti B. Bušmos ir R. Tumino baigiamą ra-šyti pjesę apie darbininkų gyve-nimą "Pažvelk rytoj diena ir šven-tė", vyr. rež. H. Vancevičiaus ruo-šiama V. Bubnio romano "Po vasa-ros dangum" inscenizacija. Mažie-siems žiūrovams bus skirta J. Švar-co "Raudonkepuraite", kurios pastatymu rūpinasi rež. A. Lapė-nas ir dail. F. Linčiūtė-Vaitiekū-nienė. Vilniaus dramos teatras spalio 20 d. savo gastroles A. Upy-čio dramos teatre Rygoje pradės F. Dostojevskio apysakos "Stepa-nikovo dvaras ir jo gyventojai" inscenizaciją. Latviams taipgi bus suvaidintas J. Marcinkevičiaus "Mažvydas", V. Šekspyro "Kara-lius Lyras", H. Ibseno "Jonas Gab-rielis Borkmanas", A. Gelmano "Akiš į aki su visais". V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	90 dienų termin. indėlius	8 1/2%
Antradieniais	10 - 3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
Trečiadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9%
Ketvirtadieniais	10 - 8	term. indėlius 2 metų	9 1/2%
Penktadieniais	10 - 8	term. indėlius 3 metų	10%
Šeštadieniais	9 - 1	pensijų s-ta	10%
Sekundadieniais	9.30 - 1	spec. taip. s-ta	8%
		taupomąją s-ta	7 1/2%
		depozitų-čekių s-ta	6%
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12%
		mortgicūlas nuo	10 1/4 - 13%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicūlus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dan Air

Handy-Man

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Savininkas — Danny Jurėnas

Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų sviesų (pilius) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamojį nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechanikai
* taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

* Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varšutas automobiliams.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

Kanados lietuvių šaudytojai, dalyvavę etninio grupių šaudymo varžybose. Iš kairės: R. Sivilas, V. Lumby, p. Lumbienė, A. Šimkevičius

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

net pusę apklaustų kvebekiečių tebėra neapsisprendę. Praktiškai tai reiškia, kad jie nusivylė liberalais, bet nežino kuria linkme pasukti: grįžti pas liberalus ar pereiti pas konservatorius, kuriems dabar vadovauja dviklasis Kvebeko sūnus B. Mulroney. Ontario provincijoje iš trijų apsisprendusių gyventojų d. remia konservatorius, vienas — liberalus. Tokia abiejų partijų proporcija yra ir V. Kanadoje. Skirtumas tik tas, kad ten konservatoriai sustiprėjo liberalų sąskaiton, Ontario provincijoje — socialistų. Tačiau ir visos Kanados mastu rugsėjo mėnesį buvo užregistruotas rekordinis net 34% neapsisprendusių skaičius, pakilęs nuo 28% rugpjūtį.

Idomius viešosios nuomonės tyrimus Kvebeko provincijoje atliko Montrealyje leidžiamas laikraštis "Le Devoir", angliška radijo stotis CJAD ir švietimo reikalams skirtas "Radio-Quebec" televizijos tinklas. Ten 56,2% apsisprendusių apklaustųjų pasisakė už ministerio pirmininko P. E. Trudeau pasitraukimą, o jo vadovybę rėmė 38,6%. Panašių rezultatų susilaukė ir Kvebeko premjeras R. Levesque. Naujo vado Kvebeko partijai norėjo 50,2%, paramą premjerui R. Levesque žadėjo 41,4%. Duomenys taipgi liudija, kad nauju Kanados liberalų partijos vadu 26,5% apsisprendusių kvebekiečių norėtų turėti iš politikos pasitraukusį J. Turnerį, buvusį finansų ministrą, 23,8% — dabartinį finansų ministrą M. Lalonde. Atsakymai į klausimą, už ką jie balsuotų, jeigu dabar būtų Kanados parlamento rinkimai su turimais vadais, 59% pasirinko liberalus, 34% — konservatorius, 3,6% — NDP socialistus, 3,5% — neseniai įsteigtą tautinę Kvebeko partiją.

Ontario švietimo ministerija paskelbė mokslo pakeitimus gimnazijai priklausantiuose klases. Anksčiau buvo galima gauti dvylikos ir trylikos klasių brandos atestatą. Siekiantys dvylikos klasių diplomo per ketverius metus privalėjo tu-

rėti 27-nių kursų užskaitas, siekiantys trylikos klasių diplomo per penkerius metus — 33-jų kursų užskaitas. Dabar abiem grupėm įvedama 30 kursų, kuriuos bus galima atlikti per ketverius metus. Praktiškai tai reikštų XIII klasės panaikinimą, bet ji paliekama silpniesiems moksleiviams, kuriems paspartintas mokymasis būtų persunkus. Pagrindinis pakeitimas liečia privalomų kursų padidinimą nuo 9 iki 16. Laisvam pasirinkimui paliekama tik 14. Šia reforma norima sustiprinti mokslo lygį, nes moksleiviai dažnai pasirinkdavo lengvesnius kursus, silpninančius bendrą išsilavinimą. Dėlto universitetai skųsdavosi, kad abiturientai reikiamai nemoka anglų kalbos, daug klaidų daro rašiniuose, nesusigaudo matematikoje. Privalomų kursų padidinimu norima atitaisyti tas klaidas. Įvedamas ir privalomas prancūzų kalbos kursas. Naujoji sistema bus pradėta įvesti sekančiais mokslo metais VII, VIII ir IX klases. Ji pilnai įsigalios per keletą metų.

Toronto spauda pritarė švietimo reformai, siekiančiai sustiprinti mokymus ateityje visiškai panaikinti XIII klasę, kuri tėra Ontario provincijoje. Į paliekamas spragas dėmesį atkreipė tik dienraštis "The Toronto Star" savo vedamuoju "Kas yra Napoleonas, kur yra Paryžius?" Laikraštis teisingai primena, kad į privalomus kursus liko neįjungta istorija ir geografinė už Kanados ribų. Esą tai praktiškai reiškia, kad daug abiturientų, gimnaziją baigusių su augštu įvertinimu, neturės jokios nuovokos, kas buvo Napoleonas, ir kokį karą teko įsivelti W. Churchillui, kuriam žemynui priklausė Egiptas arba kur yra Lenkija. Pasak dienraščio, tai yra apgailėtina spraga paskelbtoje reformoje, silpninanti švietimo lygį, neleidžianti jo pavadinti puikiu. Pasaulio istorija ir geografinė labai svarbi, kai ji įlegia dabartines komplikuočias problemas. Esą iš tokios istorijos ir geografinės galima susidaryti vaizdą iš kur mes esame kilę ir kur atsidursime ateityje.

Aukojo "Tėviškės Žiburiams"

\$40: Marcelė Zalatorienė; \$33: dr. Gražina Girdauskaitė-Szabo; \$30: grupė — N. Berškis, A. Kamičaitis, A. Artičionis, H. Sakalauskas, P. Dambrauskas, A. Bekeris; \$25: Irena ir Vytautas Biskiai, Stanley Koval, K. Manglicy, dr. A. Sidlauskaitė, KLB Staynerio-Wasagos apylinkės valdyba; \$20: Katarina ir Juozas Jauneika, E. Rasokinė, Rytas Babickas, S. Rakštienė; \$15: N. Ruslytė; \$13: N. Kaspariūnienė; \$12: Jonas Kirvaitis, Teodora Trakymienė; \$11: J. Blekaitis, Martynas Račys; \$10: Vytautas Lumby, E. Zakas, Juozas Leiberis, A. Stepaitynė, T. Benotų šeima; \$8: Stasys Damulis, A. Pauliukonienė; \$6: Vytautas Jančiukas, J. Macevičius, Antanas Padolskis; \$5,25: L. Garbačiauskas; \$5: Stasė Balčiūnas, A. Urbonas, Jonas Girdžiūnas, Leonas Meškauskas, Antanas Kiskis, kun. V. Katarakis, Juozas Cervinskis; \$4,23: R. Baublys; \$4: Bronius Saulėnas.

\$3: Eugenija Avizienė, K. Bulotienė, Michael Kasper, V. Anelaukas, Pranas Kaziukonis, Martynas Kringelis, A. Blaundžiūnas, Juozas Gasperas, Bronė Jakubonis, Jonas Mejus, Antanas Garbas, A. Mikštas, V. Buttinger (Mrs.), Aleksas Laikūnas, Kazys Gogelis, Juozas Gedminas, Jonas Kristiūnas, Aleksandra Mikoliūnas, Augustas Underys, J. Jarominskienė, Edvardas Žiaušys, Klemas Naudžas, K. Andruskevičius, Daina Kojelytė, K. Brazauskas, Kazimieras Malaske, Jonas Vėnėdūnas, L. V. Petrusaitis.

\$2: Pranas Krilavičius; \$1: Jo-

nas Tarydas, M. Traškevičienė, Jonas Kristiūnas, S. Mazlaveckienė, Leonas Galvosas, Alf. Gačionis, Kazys Aranauskas, A. Riuaba, M. Liegienė, Jonas Cipkus, Vytautas Petrušis, A. Vilčinskis.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$35: Br. Ignatavičius; \$30: Justinas Krasauskas, M. Rybienė, Elena Jasiūnienė, Juozas Domeika. \$25: Julius Klypas, Elzbieta Kazickienė, Genovaitė Bulotienė, Petras Mazaitis, Lucija Kurkulienė, Stasys Mureika, Juozas Šarūnas, Vytautas Biskys, Jurgis Jurgutis, J. Labenskis, M. Butkevičius, Tadas Tarydas, S. Kazemėkaitis, Albinas Krakaitis, A. Didžiulis, Tėvai jėzuitai (Klevelandas), Ignas Gervinas, G. M. Šernas, Leonas Meškauskas, Stasys Kazlauskas, dr. Jonas Yčas, archit. dr. Stasys Kudokas, Antanas Masaitis, J. Kavaliūnas, B. Bernat, Karolis Lukošius, Vytautas Kručas, A. Judd-Juodgalvis, K. Manglicy, W. Kulmaticas, A. P. Nevada, dr. A. Sidlauskaitė, A. Pavilonis, kun. J. J. Matutis, Jonas Nastajus, Stasys Ruibys, Algirdas Mitas, Vacys Rociūnas, Petras Šcepavičius, Emilija Aleksienė, V. Kudirkienė, J. B. Aukštaitis, A. Kantautas, Juozas Leiberis, Edvardas Punksis, Alfonsas Juška, G. D. Pudy, Irena Raškevičienė, Adolfas Sekonis, Petras Lukošius, John Kalau, Juozas Cervinskis, Stasys Pabrinkis, A. Trinkūnas.

Už dvejus metus po \$25 rėmėjo prenumeratą atsiuntė K. Kačiulis. Nuosirdus aciū visiems už paramą lietuviškai spaudai.

Ateitininkų žinios

Studentai, dėmesio! Lapkričio 5, šeštadienį, 9.30 v.r., įvyks AABS baltistikos simpoziumas Toronto universitete. Kalbės angliškai Yale prof. R. Misiūnas ir prof. R. Taagepera (estas) apie Stalino metus, Chruščiovą, Brežnevą ir Andropovą. Po pietų tema — ideologija ir ekologija Baltijos kraštuose. Lietuviams atstovaus prof. A. Idzėlis ir dr. K. Eriugis. Telefonai informacijai 978-3330 dienosimis, 699-5538 vakarais.

Jaunučiai renkas kas antrą savaitę, pradedant spalio 22 d., kurio šeštadienį mokyklos pamokų pas sesles. Jiems vadovauja Giedrė Čepaitytė (621-2343) ir N. Slivinskaitė (439-7848). Jei tėveliai dar norėtų įrašyti savo vaikus, prašome susisiekti su vadovėmis.

Moksleivių dalis vyksta į Klevelandą spalio 22-23 d.d., kur ruošiamos studijų dienos. Paskaitininkai — P. Alšėnas ir dr. V. Vyntas.

Moksleiviai džiaugiasi laimėjimu I vietos premiją, skirtą MAS centro valdybos už kuopos laikraštėlių. Praėjusį metų "Pirmyn Jaunime" redaktorė buvo Leta Vaito-nytė. L. U.

Skautų veikla

* Sukaktuvinis koncertas — lapkričio 20 d., 3 v.p.p., Lietuvių Namų Mindaugo menėje. Bilietų platšinimą tvarko S. D. Keršienė (tel. 762-5521). Yra kviečiami bilietų platintojai, kurie visi skautininkai ir visos skautininkės. Atlikime metinį gerąjį darbą! Romuvai. Koncerto organizavimu rūpinasi mūsų rėmėjas St. Kuzma. Po koncerto 5 v. Vytauto Didžiojo menėje bus vakarienė, į kurią įėjimas tik \$6 asmeniui.

* Mindaugo dr. vės rudens iškyla įvyks spalio 29-30 d.d. Kandidatai ir jaunesni iškylaus tik vieną dieną, visi kiti — dvi dienas. Draugovės reikalais skambinti Gailiui tel. 233-7321.

* Dail. J. Dagio skulptūrų paroda — spalio 29-30 d.d. Prisikėlimo parodų salėje. Paroda globoja skautininkai-kės. Č.S.

Baltiečių plaukimo pirmenybės

Lapkričio 13 d. Garden City, Mich., prie Detroito rengiamos Š. Amerikos baltiečių plaukimo pirmenybės. Varžybas rengia Detroito LSK Kovas Garden City High School baseine (6500 Middle-Belt Rd., Garden City, Mich.).

Varžybos prasidės 11 v.r. registracija — nuo 10 v.r. Varžybos apims visas amžiaus klases ir visus plaukimo stilius. Registracijos ir informacijos reikau prasmės kreiptis pas ŠALFAS plaukimo komiteto vadovą Antaną Gargą šiuo adresu: 31403 Anita Dr., Warren, MI 48093, USA. Tel. (313) 268-0585. A.S.

VYČIO ŽINIOS

Tinklinio treniruotės vyksta trečiadieniais 5-7.30 v.v. Anapiljo salėje. Tuo tarpu jos yra bendros, bet ateityje jas numatoma išskirti įvairioms grupėms ir skirtingu laikui. Norinčius pradėti žaisti tinklinį kviečiame atvykti į Anapilį minėtu laiku.

35-čio ballus — visų buvusių ir dabartinių vyčiųjų pasimatymas. Pakvietimai jau gaunami pas Vyčio valdybos narius.

Krepšinio stovykla buvo pradėta rengti maždaug prieš 15 metų Gerojo Ganytojų stovyklavietės aikštelėje Wasagoje. Tai kartu buvo ir pirmoji stovykla visoje Ontario provincijoje. Ją surengė ir ilgus metus jai vadovavo Mameratas Duliūnas. Ilgainiui stovykla tobulėjo ir išsiplėtė. Veliau tokių stovyklų atsirado Ontario provincijoje daugiau, ir Vyčio stovyklą laikinai teko uždaryti. Tą stovyklą pasiryžta sekančią vasarą atgaivinti. Ji bus rengiama su kitais lietuvių sporto klubais.

Krepšinininkai dalyvavo Kanados Lietuvių Dienų sportinėse žaidynėse spalio 8 d. Londone. Pirmose rungtynėse Vyčio vyrai pralaimėjo šeimnininkams — Londono Taurui 31-48. Komandose žaidė: Stravinskis 2, Simonaitis 6, Nacevičius 4, T. Karpis 12, Duliūnas 1, Pullman 6. Geriausiai atrodė rungtynėse ir vytičiai įveikė Aušros II-ją 73-48. Žaidė: T. Karpis 16, Simonaitis 10, Pullman 23, Nacevičius 10, Stravinskis 2, Duliūnas 12, Stanulis. Šiame turnyre vytičiams atiteko III vieta. Komandai trūko J. Karpio.

Jauniai krepšinininkai taip pat dalyvavo Lietuvių Dienų žaidynėse. Vienintelėse jaunųjų rungtynėse vytičiai įveikė Londono Taurą jaunių 49-41. Komandoje žaidė: Dunderas, Simonis, T. Karpis 12, P. Karpis 9, L. Azubalis 18, R. Stanulis 6, E. Stanulis 4.

Mūsų rėmėjams — KLB krašto valdybai ir J. N. nuosirdžiai dėkojame. A. S. (Nukelta į 9-ą psl.).

DAŽYTOJAS-DEKORATORIUS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymo bei popieravimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 Toronto, KAROLIS ROMAITIS

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:		IMA:	
8 1/2% už 90 dienų termin. indėl.		už asmenines paskolas nuo	12%
8 1/2% už 6 mėn. termin. indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
9% už 1 m. termin. indėlius		su nekeičiamu nuosimčiu	1 metų
9 1/2% už 2 m. termin. indėlius		1 metų	12%
10% už 3 m. termin. indėlius		2 metų	13%
10% už pensijų planą		3 metų	(fixed rate)
8% už namų planą			
9% už specialią taup. s-tą		su keičiamu nuosimčiu	1, 2 ar 3 metų
7 1/2% už taupymo s-tas		1, 2 ar 3 metų	10 1/4% (variable rate)
6% už čekių s-tas (dep.)			

AKTYVAI virš 36 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicūlus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydį, bet nedau-giau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antriniai mortgicūlai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario

ir 532-1149 M6P 1A6

AL

GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investicijose, mortgicijų parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LePAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juoza-Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7

Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.

* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis. Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiuenei

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.

Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

COMPOSITE TRADES

Namų remontai

AR TAI NEVIENINGUMAS?

"TŽ" 1983.IX.22 straipsnyje "Nemesk kelio..." rašoma apie KLB silpnėjimo žymes ir mažą dėsnių rinkimams į krašto tarybą.

Bendruomenės silpnėjimas kartu su visu lietuvišku gyvenimu — parapijomis, organizacijomis, mokyklomis, choralais ir t.t. vyksta jau daugelį metų. Torontas, būdamas didžiausia ir dominuojanti Kanados lietuvių kolonija, paprastai pastebi silpnėjimo žymes vėliausiai, kartais 10 metų vėliau kaip mažos kolonijos. Pernai staiga pastebėjo, kad Toronto šeštadieninė mokykla yra tik apie 160 mokinių, kai kadaise (1966 m.) buvo 620. Šiemet staiga pasirodė, kad trūksta kandidatų į krašto tarybą. Montrealyje jau 10 metų nebūna rinkimų; sako ir tuos reikalingus 10 sunku surasti.

Straipsnyje nenurodoma priežasčių, kalbama tik apie simptomus. Vienas tokių simptomų esąs nevieningumas renkanti PLB valdybą, nes, atrodė, nevisi Kanados atstovai seime (Čikagoje) balsavo už kandidatų sąrašą, kuriame šeši iš septynių buvo kanadiečiai.

Tai klaidingas teigimas, jog tai rodo KLB nevieningumą. Balsavimo vyko, kaip ir kituose seimo rinkimuose, individualiai pagal laisvą asmens pasirinkimą. Balsavimo prieš betkurį sąrašą, kaip straipsnyje minima, iš viso nebuvo.

IV-me seime Vasingtone (1973) Kanados atstovai, susirinkę prieš rinkimus, nutarė, kad balsuos individualiai, pagal savo pasirinkimą. Vienas kanadiečių sutiko kandidatuoti, bet nebuvo išrinktas.

Prieš V-ji seimą Toronte (1978) kanadiečiai du mėnesius mėgino sudaryti savo sąrašą. Nepavykus tartis su Klevelando grupe, bet galų gale tik vienas kanadiečių sutiko prisijungti prie tos grupės ir buvo neišrinktųjų tarpe. Balsavimas vyko individualiai pagal atstovų pasirinkimą.

Šiais metais keletas JAV lietuvių ėmėsi iniciatyvos sudaryti kandidatų sąrašą iš kanadiečių, ir visiškai bei pasiūte jį laikraščiams. Pasiūlymo rašte šis sąrašas nebuvo vadinamas Kanados sąrašu.

Keturi iš įrašytų septynių kandidatų buvo įrašyti be jų sutikimo ir trys net jų neatpažino. Jie atsisakė būti kandidatų sąrašo. Šie asmenys per pastaruosius 10 metų buvo aktyvūs KLB valdybose, komisijose, kongresų rengime ir nemane, kad Kanadoje būtų įmanoma surasti ateinančioms 5 metams pakankamai asmenų darbingoms PLB institucijoms.

Apatiai krašto tarybos rinkimams, nuolatiniai sunkumai sudaryti valdybas ir pagaliau šio "TŽ" straipsnio pastabos patvirtina tos nuomonės teisingumą.

Seime nebuvo nei JAV, nei Kanados sąrašų, bet buvo inž. V. Kamanto ir dr. J. Sungailos asmeniška pasiūlyti kandidatų sąrašą. Pastarajame vienas asmuo buvo iš Čikagos (švietimo komisija) ir buvo dar painformuota, kad kita komisija bus Detroite.

JAV ar Kanados sąrašus galėtų siūlyti JAV LB ar KLB valdybos, bet to jos nedarė. Bendruomenė yra demokratine atskiri asmenų organizacija ir visai tinkama, kad jos paskirti nariai kandidatuoja, organizuoja sąrašus bei ragina už juos balsuoti, bet kelių asmenų sudarytas sąrašas neatstovauja krašto bendruomenei. Labai abejotina, kad visi JAV LB atstovai balsavo už tariamą "Amerikos" sąrašą, ir neatrodė, kad kas nors juos dėl to laikytų nevieninga bendruomene.

Ir šį kartą prieš balsavimą buvo Kanados atstovų pasitarimas. Kaip ir ankstyvesniuose seimuose, pasirinktas laisvas, asmeninis balsavimo būdas. Todėl visiškai neteisinga teigti, kad toks visu-

tinai pripažintas demokratinis balsavimo būdas yra visos Bendruomenės nevieningumo ar suskilimo žymė.

J. V. Danys
Red. pastaba. Kad PLB seime Čikagoje Kanados LB atstovai turėjo teisę balsuoti pagal asmeninį savo nusistatymą, niekas neabejoja, tačiau kelių ar keliųikos kanadiečių atstovų balsavimas prieš kanadiečių sąrašą paliko nevieningumo įspūdį. Minėtame "TŽ" 1983 m. 38 nr. straipsnyje taip pasakyta: "Daugelio nusteibimui dalis kanadiečių delegacijos narių pasisakė ir balsavo prieš savąjį sąrašą (viešai žinoma paslaptis). Tai paliko seime suskilusios KLB įspūdį. Nors iš esmės ji nėra suskilusi, bet šiuo atveju vieningumo nepasizymėjo". Kai viena to paties krašto grupė kandidatuoja, o kita (ar jos dalis) boikotuoja, ar tai vieningumo apraiška? Minėtu atveju Čikagoje tokiai apraškai, matyt, buvo pagrindo, bet tai nepakeičia palikto įspūdžio, kurį galima buvo patirti daugelyje pokalbių.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Perskaitęs "TŽ" 1983 m. 38 nr. vedamąjį "Nemesk kelio...", labiausiai apsidžiaugiau: pagaliau redakcija pataikė į mano svajonių sukūrį ir taikliai išryškino LB "ligos" ženklus. Deja, nenorėčiau su tikti, kad tai yra tik Kanados LB rūpestiai. Manau, jog tai viso laisvojo pasaulio LB ne tik rūpestis, bet ir įpareigojanti užduotis kiekvieno lietuvių būti sąmoningu ir suprasti, nežiūrint visokių ideologijų, kad visų pirma reikia būti geru LB nariu ir tik po to rūpintis partiniais ar kitokiais žaidimais.

Panašūs straipsniai turėtų būti spausdinami visoje mūsų periodinėje spaudoje. Gal tada tautiečiams paašklėtų ką jie turi savo doleriais ir veikla remti. Dar daug kas mano, kad aukoti reikia tik tai Tautos Fondui, remiančiam VLI-Ko veiklą. L. Bendruomenė yra nemažiau reikalinga aukų bei paramos.

V. Čiuprinskas,
Vienna, Ont.

• Nesijaušti tremtinių tėvynės nelaisvės akivaizdoje — reikėtų nepergyventi bei neišsąmoninti tautinės dramos ir neatveikti į tautos nelaimę.

A. MACEINA

Amerika smerkia sovietų siūlymą Lietuvoje

JAV Valstybės Departamentas pareiškė visuomenei, kad šiuo metu Sov. Sąjungoje vyksta kitamincijų persekiojimas. Jau prasidėjo ar dar prasidės trijų naujų kitamincijų teismai, būtent, žydų tautybės Josifo Beguno, kunigo Sigitio Tamkevičiaus ir Olego Radvinskio. Kun. S. Tamkevičius esąs ar dar bus teisiamas už tai, kad drauge su kun. Alfonsu Svarinsku įsteigė tikinčiųjų teisėms ginti komitetą. Jis buvo suimtas 1983 m. gegužės 5 d. Vilniuje kun. A. Svarinsko teismo metu. Pastarasis buvęs nubaustas 7-riais metais griežto režimo lagerio ir 3-jais metais tremties už "Antisovietinę agitaciją bei propagandą". JAV-bių vyriausybė smerkia persekiojimą tų, kurie siekia įgyvendinti savo teises bei religijos laisvę. JAV-bių pareiškime sakoma: "Tikimės, kad kun. Tamkevičiaus likimas nebus toks, kaip kun. Svarinsko."

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukai seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Ann Jillian (Jūratė Nausėdaitė) serijinę savo televizijos komediją "Jennifer Slept Here" pradeda spalio 21, penktadienį. Hamiltono XI kanalas ją transliuos 8 v.v., Buffalo II kanalas — 8.30 v.v. Komedijoje ji vaidina žuvusios Hollywoodo aktorės Jennifer Farrell vėlę, pasilikusią senajame name, pasirodanti jį atsiėklusios šeimos vaikams.

Naujasis Kanados konservatorių partijos vadovas B. Mulroney pavedė skyriams užmegzti glaudesnius ryšius su tautinėmis grupėmis. Tokį kvietimą yra gavę ir lietuvių veikėjai. Konservatorių vadovybė norėtų patirti tautinių grupių pageidavimus. Tuo tikslu šaukiamas susirinkimas Liet. Namuose spalio 25, antradienį, 7.30 v.v. Suinteresuoti kviečiami dalyvauti.

Ukrainiečiai rengia parodą, kurioje bus pavaizduotas išvietintų asmenų gyvenimas išvietintų asmenų stovyklose po II D. karo. Paroda pavadinta "The D. P. Experience: Ukrainian Refugees after World War II". Ji bus atidaryta š. m. lapkričio 1, antradienį, 6 v.v. ir veiks iki gruodžio 22 d. Main Display Area, John P. Roberts Research Library, 130 St. George St.

Toronto latviai, minėdami žymiojo savo muziko J. Vitolio 120 metų gimimo ir 25-rių metų Toronto latvių muzikos draugijos veiklos sukaktis, rengia koncertą lapkričio 5, šeštadienį, 8 v.v., Castle Frank High School salėje (711 Bloor St. E.). Dalyvaus 150 choristų ir 50 orkestrantų. Solistė pakviesta G. Čapkauskienė-Capkas. Įėjimas — \$12, studentams — \$8.

Dirbantiems su įvairiom tautinėm grupėm bus dėstomas specialus kursas Toronto universitete "Ethnic Encounters in Everyday Living" pirmadieniais nuo lapkričio 7 iki 28 d. Kursą organizuoja School of Continuing Studies, 158 St. George St., Toronto, Ont. M5S 2V8. Telefonas (416) 978-2400.

Muzikos, cepelinų ir vyno vakarą Priskelėmą par. salėje lapkričio 18 d. rengia jaunų šeimų sekcija. Meninei programai pakviestas mimikas P. Rajeckas iš Niujorko.

Telefonu iš Klevelando pranešta, kad spalio 14 d., 10 v.v., ligoninėje mirė žymusis muzikas a.a. Alfonsas Mikulskis. Vietinė visuomenė su vėlioniu atsisveikino spalio 17 d. Palaidotas spalio 18 d. iš Nuolatinės Marijos Pagalbos šventovės. Iš Toronto laidotuvsė dalyvavo velionies šeimos bičiuliai — A. Rinkūnas, J. Rinkūnienė, R. Paulionis, G. Paulionienė.

Muzikas Darius Lapinskas su savo šeima lankėsi Toronte ir tarėsi su vietiniais choralais bei solistais dėl jų dalyvavimo pastatyme kazimierinės operos — misterijos Toronte 1984 m. rugsėjo 1 ir 2 dienomis, kai čia įvyks Religinis Pasaulio Lietuvių Katalikų Kongresas šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties proga. D. Lapinskas, lydimas dr. J. Sungailos, aplankė "TŽ" ir painformavo apie organizuojamus minėtos operos — misterijos pastatymo paruošiamuosius darbus.

Dienraštis "London Free Press" 1983.X.10 Kanados Lietuvių Dienų proga išspausdino informaciją apie lietuvių bei jų renginius Londone, cituodamas KLB Londono apylinkės pirm. M. Chainauską, kuris pabrėžė tokių renginių svarbumą lietuviams, norintiems išlaikyti dvasinį ryšį su savo tėvyne ir jį perduoti jaunajai kartai. Dalyvių skaičius — 600. Informaciją trumpai paminėta ir Lietuvos praeitis. Prie informacijos pridėta didelė nuotrauka Toronto "Atžalyno" šokėjų — Janet Campbell ir Rick Dauginio.

A+A
EUGENIJUI STARKUČIUI
netikėtai jauname amžiuje iškeliauvus amžinybėn, jo tėveliams KASTUTEI ir ŠTEIMUI STARKUČIAMS bei velionies sesutei su šeima reiškiamė gilią užuojautą —
Juozas ir Lilija Kvederiai *Emilija Kvederienė*

Dantų gydytojas
Dr. Peter L. Valjas
5635 Yonge St., Suite 216, Willowdale, Ont.
(prie Finch požeminio stoties) Tel. 221-4544
Darbo valandos: nuo pirmadienio iki šeštadienio, įskaitant vakarus, pagal susitarimą

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga
kviečia visus į
jaunimo šokius
"KALVELIO SUBATĖLĖ"
1983 m. lapkričio 19, šeštadienį, 8.30 v.v.,
Prisikėlimo parapijos salėje,
1011 College St. W., Toronto
Įėjimas: \$2.99 su "cowboy" apranga,
\$3.99 paprastai apsiirngusiems
Muzika — "Disc Jockey"
Iki malonaus pasimatymo!
KLJS valdyba

65 metų
lietuvių skautijos
sukaktuvinis koncertas
1983 metų lapkričio 20, sekmadienį, 3 v.p.p.,
Lietuvių Namuose

Kun. dr. F. Jucevičius, buvęs šv. Kazimiero parapijos klebonas Montrealyje ir pastaruosius metus gilines savo studijas Romoje, grįžo Kanadon, apsigyveno Toronto Prisikėlimo parapijos klebonijoje ir talkina parapijos darbuose. Jis yra parašęs ir išleidęs Kanadoje: "Tauta tikrovės ir mito žaisme", "Menas spalvų ir formų žaisme", "Mintis dialektiniame žaisme". Be to, yra parašęs visą eilę straipsnių periodinėje spaudoje ir skaitęs daug paskaitų įvairiuose suvažiavimuose.

Ukrainistikos katedra veikia Toronto universitete. Jai vadovauja prof. Paul R. Magocsi, atvykęs iš Harvardo un-to. Ši katedra apima ukrainiečių tautos istoriją, kultūrą ir politinę ekonomiką. Ukrainiečių kalba ir literatūra dėstoma slavistikos skyriuje nepriklausomai nuo ukrainistikos katedros, kurią finansuoja daugia kultūris Kanados direktoriatas ir ukrainiečių komitetas. Toronto universitete taip pat veikia vengristikos katedra nuo 1978 m. Ją finansuoja federacinė Kanados vyriausybė ir vengrų organizacijos, o administruoja slavistikos skyrius.

Ekskursija į Romą
1984 m. kovo 1-10 dienomis
Kaina — \$1.164.50 (kanadiškais).

Šv. Kazimiero metų proga Romoje šv. Petro bazilikoje šv. Tėvas atnašaus Mišias kovo 4 dieną. Toronto lietuvių klierikai aprodys Romos įžymybes. *Viešbutis — "Villa Lituania" su pusryčiais ir pietumis. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.*

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČENAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

AUSROS ŽINIOS
(Atkelta iš 8-to psl.)
Kanados Lietuvių Dienų proga Londone spalio 8 d. įvyko krepšinio ir tinklinio rungtynės. Ausros sporto klubas dalyvavo su dviem vyrų krepšinio komandom ir moterų tinklinio komanda. Ausros II komanda turėjo žaisti prieš Hamiltono Kovo II, bet buvo diskvalifikuota, nes pavėlavo 20 min.

Pianino technikas
A. BRICKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagalbėti juos perkant arba parduodant.
Skambinti 255-9924 Toronte.
Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius.
Telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

A.E. LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES
PERKATE
AR
PARDUODATE NAMUS?
SKAMBINKITE
BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI
3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

A & L Windows
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat dedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.**
Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416)762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416)231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE * Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerčiniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
NAUJAS TELEFONAS: (416) 232-1111

FB
* nuosavybių įvertinimas
* priežiūra ligos ar nelaimių atveju
* palikimų nuosavybių tvarkymas
* patarimai perkant ar parduodant

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

